

„Търговска банка Д“ АД

**Консолидиран доклад за
дейността
и декларация за корпоративно
управление на банковата група
за 2021г.**

КОНСОЛИДИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

И

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

НА

ГРУПА ТЪРГОВСКА БАНКА Д

за 2021 г.

Юни 2022

I. Профил на групата

Група Търговска банка Д (Групата) включва дружеството майка (Търговска банка Д АД) и нейните дъщерни дружества. Данни за дружествата от Групата са представени по-долу:

Дружество - майка

Търговска Банка Д АД е акционерно дружество, притежаващо универсален банков лиценз за извършване на банкова дейност на територията на страната и на сделки в чужбина.

Основната дейност на банката през 2021 г. е свързана с привличане на депозити от клиенти, предоставяне на кредити на бизнес клиенти и граждани, обслужване на разплащания на клиенти в страната и в чужбина, сделки с ценни книжа, извършване на репо-сделки на междубанковия пазар, сделки с чуждестранна валута, издаване на акредитиви и гаранции и други финансови услуги в България.

Дъщерни дружества

„Д Застрахователен Брокер“ ЕООД

През 2013 г. Търговска Банка Д АД придоби 100 % от дружествените дялове на еднолично дружество с ограничена отговорност „Виза Консулт ЕООД“. Банката е направила промени в търговското му наименование на „Д Застрахователен брокер“ ЕООД и адреса на управление гр. София, р-н Красно село, бул. Ген. Тотлебен №8. Дружеството е с предмет на дейност: застрахователен брокер, осъществяване на посредничество по възлагане при сключване на застрахователни и презастрахователни договори и свързаните с тях консултантски услуги.

„Д Имоти“ ЕООД

Дружеството е учредено през месец октомври 2013 г. от Търговска банка Д АД. Същото е със седалище и адрес на управление гр. София, р-н Красно село, бул. Ген. Тотлебен №8. Предметът на дейност включва покупко-продажби на недвижими имоти, проектиране, обзавеждане, строеж на недвижими имоти с цел продажба, отдаване под наем. Към 31 декември 2021 г. дружеството е с основен капитал от 10.4 млн. лева.

„Д Лизинг“ ЕАД

„Д Лизинг“ ЕАД е създадено през 2014 г. и е регистрирано като финансова институция с пълен лиценз от БНБ. Д ЛИЗИНГ ЕАД е учредено като акционерно дружество с едноличен собственик на капитала ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД. Към 31 декември 2021 г. дружеството е с акционерен капитал от 2.2 млн. лева.

„Д Парк” ЕООД

„Д Парк” ЕООД е създадено през 2021 г. Д ПАРК ЕООД е учредено като еднолично дружество с ограничена отговорност с едноличен собственик на капитала ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД. Към 31 декември 2021 г. дружеството е с капитал от 6.9 млн. лева.

1. Собственост и управление на групата

Към 31.12.2021 г. капиталът на банката е собственост на г-н Фуат Гювен, който притежава пряко 55,52 % от капитала, а останалите 44,48 % - чрез компанията ФОРТЕРА АД с ЕИК 175194303.

ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД има двустепенна система на управление с Надзорен и Управителен съвети. Надзорният съвет (НС) избира членовете на Управителния съвет (УС), одобрява овластяването на изпълнителни членове - Изпълнителни директори, и определя възнаграждението на членовете на УС.

Към 31 декември 2021 г. Надзорният съвет на Банката е в състав:

- Фуат Гювен – Председател на НС;
- Бахатин Гюрбюз – член на НС;
- Валери Борисов Борисов – член на НС.

Към 31 декември 2021 г. съставът на Управителния съвет е:

- Анна Иванова Аспарухова – Председател на УС и Главен изпълнителен директор;
- Мартин Емилов Ганчев - Член на УС и Изпълнителен директор;
- Пламен Иванов Дерменджиев – Член на УС;
- Валентина Димитрова Борисова – Член на УС;
- Захари Димитров Алипиев – Член на УС.

2. Настъпили промени в управлението и по регистрацията на дружеството-майка през 2021 г.

През периода 01.01.2021 год. – 31.12.2021 год. няма извършени промени в управлението и по регистрацията на Банката.

3. Информация за лицата, управляващи и представляващи дружеството-майка

Към 31.12.2021 г. Банката има двама изпълнителни директори и пет члена на Управителния съвет:

- г-жа Анна Иванова Аспарухова – Председател на УС и Главен изпълнителен директор;
- г-н Мартин Емилов Ганчев – Член на УС и Изпълнителен директор;
- г-н Пламен Иванов Дерменджиев – Член на УС ;
- г-жа Валентина Димитрова Борисова – Член на УС;
- г-н Захари Димитров Алипиев – Член на УС.

Съгласно изискванията на Закона за кредитните институции, разпоредбите на Устава на “Търговска банка Д” АД и търговската регистрация на дружеството, банката се представлява от всички членове на УС колективно или заедно от двама изпълнителни директори.

Изпълнителните директори и членовете на УС нямат участие в акционерния капитал на Банката.

4. Настъпили промени в управлението и по регистрацията на дъщерните компании през 2021 г.

Информация за извършени промени в управлението и търговската регистрация на дъщерните компании през периода 01.01.2021 - 31.12.2021 г. е представена по-долу:

4.1. „Д ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН БРОКЕР“ ЕООД

През периода 01.01.2021 год. – 31.12.2021 год. няма извършени промени в управлението и по регистрацията на дружеството.

4.2. „Д ИМОТИ“ ЕООД

През периода 01.01.2021 год. – 31.12.2021 год. няма извършени промени в управлението и по регистрацията на дружеството.

4.3. „Д ЛИЗИНГ“ ЕАД

През периода 01.01.2021 год. – 31.12.2021 год. няма извършени промени в управлението и по регистрацията на дружеството.

4.4. „Д ПАРК“ ЕООД

През периода 01.01.2021 год. – 31.12.2021 год. е регистрирано ново дъщерно на Банката дружество с фирма „Д ПАРК“ ЕООД, ЕИК 206722972, седалище и адрес на управление: гр. София, район Красно село, бул. „Ген Тотлебен“ № 8, представлявано винаги заедно от управителите Ивайло Георгиев Иванов и Явор Николов Терзиев. Капиталът на дружеството е в размер на 6 899 300 лв., състои се от парична и непарична вноска и е изцяло внесен. Предметът на дейност на дружеството е: изграждане на индустриална зона, създаване и регистриране на индустриален парк по смисъла на Закона за индустриалните паркове; експлоатиране, управление и развитие на индустриалния парк; продажба на имоти от индустриалната зона на инвеститори; привличане и стимулиране на инвестициите във високотехнологични производства; сделки с недвижими имоти; стопанисване и управление на недвижими имоти; придобиване, управление, оценка и продажба на активи и/или тяхното управление; консултантски и рекламни услуги в областта на недвижимите имоти; търговско представителство и посредничество и всякаква друга дейност, която не е забранена от закона. Дружеството е регистрирано без срок.

5. Информация за лицата, управляващи и представляващи дъщерните компании

Към 31.12.2021 г. лицата, управляващи и представляващи дъщерните компании, са, както следва:

2.1. „Д ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН БРОКЕР“ ЕООД – Любомир Светославов Иванов – Управител;

2.2. „Д ИМОТИ“ ЕООД – Явор Николов Терзиев и Ивайло Георгиев Иванов – Управители, представляващи дружеството винаги заедно;

2.3. „Д ЛИЗИНГ“ ЕАД – Ивайло Георгиев Иванов, Зорка Йорданова Самоковлийска, Петя Радева Вълева – Членове на Съвета на директорите, като дружеството се представлява винаги заедно от всеки двама от тримата членове на Съвета на директорите.

2.4. „Д ПАРК“ ЕООД – Явор Николов Терзиев и Ивайло Георгиев Иванов – Управители, представляващи дружеството винаги заедно.

6. Информация по чл. 39, т.5 и т.6 от Закона за счетоводството и чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон

6.1 по чл. 39, т. 5 и т. 6 от ЗС – не е приложимо;

6.2 по чл. 187д от ТЗ – не е приложимо;

6.3 по чл. 247, ал. 2 от ТЗ:

- т. 1 - Възнагражденията, получени общо през 2021 г. от членовете на НС и УС на Банката, са в размер на 2 097 хил. лева;
- т. 2 - Няма такива сделки през 2021 год.;
- т. 3 - Не съществуват ограничения на правата на членовете на съветите да придобиват акции и облигации на дружеството (Банката);
- т. 4 - По наше най-добро знание участията на членовете на НС и УС на Банката като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 % от капитала на други дружества, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети са:
Валери Борисов Борисов – Член на НС (за периода от 01.01.2021 до 31.12.2021 г.):

1. Елкабел АД, ЕИК 102008573 – Член на Надзорния съвет;
2. Адвокатско дружество "Борисов и Борисов", БУЛСТАТ 175640079 – управляващ;
3. Интерюс ООД, ЕИК 831644428 – съдружник с дял в капитала повече от 25 %.

Фуат Гювен – Член на НС, избран за Председател на НС (за периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г.):

1. Фортера АД, ЕИК 175194303, гр. София, бул. «Черни връх» № 12 – краен собственик на капитала, Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
2. Гама Инвест АД, ЕИК 831283821, гр. София, бул. «Черни връх» № 12 – краен собственик на капитала, Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
3. Елкабел АД, ЕИК 102008573, гр. Бургас, ул. «Одрин» № 15 - акционер с около 98 % участие в капитала и Председател на Надзорния съвет;
4. Аидатур АД, ЕИК 836143710, гр. Хасково, пл. "Атлантически" № 1 – член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор, краен собственик на капитала;
5. ЕТ Магазин Шипка Фуат Гювен, Република Турция, рег. № на Търговски регистър Истанбул 192291, Истанбул, Селимие Искеле Джад. № 37, Юскюдар;

6. Емелда Дери Конфексион Туризм Иншаат Санаи Ве Дъш Тиджарет Аноним Ширкети, Република Турция, рег. № на Търговски регистър Истанбул 281 558, Истанбул, Зейтинбурну, Казлъчешме, Демирхане Джаддеси, Бешкардешлер Сок 8-10 – мажоритарен акционер и представляващ;
7. Магазин Шипка Фуат Гювен ООД, ЕИК 175205415, гр. София, бул. «Черни връх» № 12 –краен собственик на капитала, както и управител;
8. Емелда ЕООД, ЕИК 175205365 гр. София, бул. «Черни връх» № 12 – краен собственик на капитала и управител;
9. Тракия 97 ЕООД, ЕИК 126073031, гр. Свиленград, кв. Гарата, Свободна безмитна зона – краен собственик на капитала и управител;
10. Стил 93 ООД, ЕИК 831303003, гр. София, бул. «Черни връх» № 12 – краен собственик на капитала и управител;
11. Елефорс ООД, ЕИК 131237742, гр. София, бул. «Черни връх» № 12 - краен собственик на капитала и управител;
12. Кърджали-Табак АД, ЕИК 108024351, гр. Кърджали, ул. „Републиканска” № 1–краен собственик на капитала, член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
13. ШИПКА-ФУАТ-ГЮВЕН-ВАРНА ООД, ЕИК 000100591, гр. Варна, к.к. СВ.СВ.Константин и Елена, Търговски център обособена част от СВ.СВ.Константин и Елена АД - краен собственик на капитала и управител;
14. Свиленград-Газ АД, ЕИК 200462966, гр. Свиленград, пл. Свиленград, х-л Свиленград, ет. 1, ап. 2 – мажоритарен акционер;
15. ШИПКА ОЙЛ ЕООД /с предходно търговско наименование Свиленград Газ Сервиз ЕООД/, ЕИК 201025058, гр. Свиленград, пл. Свиленград, х-л Свиленград, ет. 1, ап. 2 – едноличен собственик на капитала и управител;
16. БРАТЯ ВАСИЛЕВИ ООД, ЕИК 010752510, гр. София, район Изгрев, бул. Щерю Атанасов № 5 – собственик на капитала – лично и чрез Ле Рой Ентърпрайсиз Лимитед, Лондон, Обединено Кралство Великобритания и Северна Ирландия и управител на дружеството;
17. „Алфа Дери Конфексион Туризм”, Турция, регистрирано в търговския регистър на Република Турция, Турция, град Истанбул, кв. Зейтинбурну, Казлъчешме 8-10, Бешкардешлер 2, мажоритарен дял от капитала;
18. „Интер Ким Петрол Ве Петрокимия” ЕООД, Турция, гр. Истанбул, мажоритарен дял от капитала;

19. „Плас Ким Петрол Ве Петрокимия Юрунлери Дъш Тидж.“ ООД, Турция, гр. Истанбул, мажоритарен дял от капитала;
20. „Бета Туристик Тесислер Ишл.“ ООД, Турция, гр. Истанбул, мажоритарен дял от капитала;
21. „Делта Балончулук Хаванджалък Туризъм ве Енерджи Тиджарет“, Турция, град Истанбул – управител;
22. „Гама Туристик Тесис Ишл. АШ“, Турция, град Истанбул – управител;
23. „Фрегат“ АО, гр. Москва, кв. Измайлово, бул. „Уралска“ №1, едноличен собственик на капитала;
24. Ле Рой Ентърпрайсиз Лимитед, Лондон, Обединено Кралство Великобритания и Северна Ирландия – едноличен собственик на капитала и управител на дружеството;
25. Елматериали ЕООД, ЕИК 205149060, гр. Бургас, ул. Одрин № 15 - краен собственик на капитала;
26. „Ариете Галерия“ ЕООД, ЕИК 206446449, гр. Кърджали, ул. Добруджа № 34 - краен собственик на капитала – за периода от 24.03.2021 до 21.05.2021 г.

Пламен Иванов Дерменджиев - Член на Управителния съвет (за периода 01.01.2021 – 31.12.2021 г.):

"ФОНД ЗА УСТОЙЧИВО ГРАДСКО РАЗВИТИЕ" ЕАД, ЕИК 202033232 – Член на Надзорния съвет.

- т. 5 – По наше най-добро знание през 2021 год. няма сключени договори по чл. 240б от Търговския закон.

II. Седалище и адрес на управление на Групата

Седалището и адресът на управление на дружеството-майка - Търговска банка Д АД е: гр. София, Столична община, район Красно село, бул. Ген. Тотлебен № 8.

III. Отговорност на ръководството на Групата

Съгласно българското законодателство Ръководството на Групата Търговска банка Д е задължено да изготвя годишни финансови отчети за всяка финансова година, които да

отразяват достоверно имущественото и финансово състояние на групата към края на съответния отчетен период, както и финансовите резултати за този период.

При изготвянето на тези отчети Ръководството потвърждава, че:

- използваната счетоводна политика е подходяща и е прилагана последователно;
- направените необходими преценки и предположения са в съответствие с принципа на предпазливостта;
- са използвани последователно приложимите счетоводни стандарти по закон;
- годишният консолидиран финансов отчет е изготвен на принципа на действащо предприятие.

Ръководството декларира, че:

- където е необходимо, е направило най-добри приблизителни преценки и решения;
- се е придържало към всички Международни стандарти за финансови отчети, приложими съгласно националното счетоводно законодателство за банките в България;
- годишният консолидиран финансов отчет разкрива състоянието на Групата с разумна степен на точност;
- е предприело всички възможни мерки за опазване на активите на Банката и дъщерните ѝ дружества и предотвратяване на измами.

IV. Съучастия и членство в организации

- Асоциация на банките в България;
- Българска фондова борса – София АД;
- Борика-Банксервиз АД;
- Национална Картова Схема Bcard;
- Централен депозитар АД;
- MasterCard International;
- S.W.I.F.T.;
- European Payments Council - SEPA Credit Transfer Scheme;
- Асоциация за сигурност на банковите разплащания (БАСКР);
- Българско-турска търговско-индустриална камара (БУЛТИШАД);
- Дружество на български и турски бизнесмени (БУЛТИШ);
- Турско-българска търговско-индустриална камара;
- Българска Стопанска Камара;
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ).

Групата Търговска банка Д участва или е агент в следните платежни системи и доставчици на платежни услуги:

- Банкова организация за разплащания с използване на карти (БОРИКА);
- Банкова интегрирана система за електронни разплащания (БИСЕРА и БИСЕРА7-EUR);
- Системата за брутен сетълмент в реално време (РИНГС);
- Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в евро в реално време (TARGET2);
- Агент на WESTERNUNION;
- Агент на EasyPay.

V. Клонова мрежа

В съответствие с чл.39 т.7 от Закона за счетоводството Банката представя структурните звена и промените, които са правени през 2021 година.

През 2021 са направени структурни промени в клоновата мрежа. Закрити са осем локации, ФЦ Роял Сити, Офис Булаир към ФЦ Бургас, Офис Аида към ФЦ Хасково, Офис Червен бряг към ФЦ Плевен, ИРМ Антоново към ФЦ Търговище, ИРМ Елкабел към ФЦ Бургас, ИРМ Хитрино към ФЦ Шумен и РЦ Плевен. Трансформиран е ФЦ Чаталджа в офис Чаталджа към ФЦ Варна и ФЦ Казанлък е трансформиран в офис Казанлък към ФЦ Стара Загора.

Към 31.12.2021 г. Банката осъществява своите функции с 45 структурни звена, в това число: ЦУ, 4 Регионални центъра (РЦ), 29 Финансови Центъра (ФЦ), 4 Офиса и 7 Изнесени работни места (ИРМ), разположени в различни градове на страната. Регионалните центрове (РЦ) са насочени към работа в сегмент средни и големи корпоративни клиенти – РЦ София, РЦ Пловдив, РЦ Бургас и РЦ Варна.

VI. COVID-19- влияние, предприети действия и мерки

На 11.03.2020 г. Световната здравна организация обяви пандемия относно разпространението на COVID-19, а на 13.03.2020 г. Народното събрание гласува извънредно положение в Р България, в резултат на което се предприеха редица ограничителни мерки.

На 24.03.2020 г. беше обнародван Законът за извънредното положение, с който се приеха мерки за времето на извънредното пандемично положение в различни области – трудови правоотношения и социално осигуряване, данъчно облагане и годишно финансово приключване, неизпълнение и принудително изпълнение, срокове и други. Бяха приети решения и заповеди на Министерски съвет и Министерството на здравеопазването за въвеждане на противоепидемични мерки на територията на страната

с цел защита и опазване живота и здравето на населението, свързани със: забрана за влизане на територията на страната и предприемане на мерки (карантина или предоставяне на отрицателен лабораторен резултат от проведено PCR изследване преди влизане на територията на страната) към държави с установена повишена заболяемост от COVID-19 и значително епидемично разпространение; спазване на изисквания за физическа дистанция, хигиена на ръцете, дезинфекция и носене на защитни маски за лице на закрити обществени места; временно спиране или ограничаване на експлоатацията или режима на работа на обекти с обществено предназначение и/или други обекти или услуги, предоставяни на гражданите и др.под.

На 10.04.2020 г. беше утвърден от Българска народна банка („БНБ“) „Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества – финансови институции във връзка с въведеното на 13.03.2020 г. от Народното събрание извънредно положение“ („Редът“), произтичащо от пандемията от COVID-19 и последиците от него. С Редът се даде възможност на кредитополучателите, засегнати от предприетите ограничителни мерки, да отсрочат погасяването на своите задължения към финансови институции. Първоначално, Редът даде възможност за отсрочване на задължения за срок до 6 месеца, който изтича не по-късно от 31.12.2020. Впоследствие, Редът беше изменен и този срок се удължи до 31.03.2021 г. С ново решение на БНБ, от 10.12.2020 г., действието на Редът се удължи до 31.12.2021 г., а на кредитополучателите се даде възможност за отсрочка на погасяването на своите задължения към финансови институции за срок до 9 месеца.

В резултат на наложените ограничения у нас и в повечето държави по света, беше нарушено нормалното функциониране на бизнесите от редица сектори на икономиката. Затруднени бяха доставките на суровини и материали от доставчици, експедициите към клиенти и осигуреността от работна ръка. Почти всички предприятия, макар и в различна степен, се наложи да предприемат определени действия и мерки за пренастройване на организацията на стопанската им дейност, трудовия режим на работа, бизнес комуникацията и други аспекти на взаимоотношенията с контрагенти, партньори и държавни институции.

Мораториум върху плащанията

В началото на м. април 2020 г. като реакция на началната фаза на пандемията от COVID-19 и на предприетите от различни държави членки действия, свързани с мораториум върху плащанията на кредитополучатели Европейският банков орган (ЕБО) прие Насоки относно законодателните и частните мораториуми върху плащания по кредити във връзка с COVID-19. С насоките се създаде общоевропейска регулаторна и пруденциална рамка по отношение възможностите за временно отлагане на плащания по задължения на кредитоспособни клиенти на банките, изпитващи временни затруднения в резултат от пандемията.

На 3.04.2020 г. Управителният съвет на Българската народна банка приема решение, че ще спазва гласуваните в Европейския банков орган (ЕБО) Насоки относно законодателните и частните мораториуми върху плащания по кредити във връзка с COVID-19 (ЕВА/GL/2020/02) като в следствие Управителният съвет на Българската народна банка утвърждава представения от Асоциацията на банките в България (АББ) проект на „Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества - финансови институции във връзка с извънредното положение, въведено от Народното събрание на 13.03.2020 г“. Утвърденият мораториум осигурява възможност за промени в плановете за изплащане на главницата и/или лихвите по задълженията, без да се променят ключови параметри по кредитния договор. Могат да бъдат разсрочвани задължения за срок до 6 месеца, който да изтича до 31.12.2020 г. Разсрочваните задължения трябва да са били редовно обслужвани или с просрочие не повече от 90 дни към 01.03.2020 г. Клиентите трябва да заявят изрично пред обслужващата ги банка, че желаят да се възползват от предлаганите облекчения. През м. септември 2020 г. след анализ на ефектите от мораториумите и възможностите за нормализиране на икономическата активност и финансовото посредничество ЕБО взе решение за преустановяване на мораториумите върху плащанията.

Последващото ускорено разпространение на пандемията доведе до различни по обхват, дълбочина и продължителност ограничителни мерки както в България, така и в целия Европейски съюз. Това наложи необходимостта от разглеждане на възможността за удължаване действието на насоките на ЕБО като се взима решение да реактивира Насоки ЕВА/GL/2020/02 относно законодателните и частните мораториуми върху плащанията по кредити с нов краен срок на прилагане на мораториума 31.03.2021 г., заместващ предходния краен срок 30.09.2020 г. Максимално допустимият срок на отсрочванията е девет месеца, като този срок включва и срока на вече одобрено отсрочване по съответната експозиция.

В тази връзка на 11.12.2020 г. Управителният съвет на Българската народна банка (БНБ) утвърди предложеното от Асоциацията на банките в България удължаване на срока на действие до 31.03.2021 г. на приетия „Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества – финансови институции във връзка с въведеното на 13.03.2020 г. от Народното събрание извънредно положение“ (Редът за отсрочване). Документът представлява частен мораториум по смисъла на гласуваните от Европейския банков орган (ЕБО) Насоки – ЕВА/GL/2020/15 за изменение на Насоки ЕВА/GL/2020/02 относно законодателните и частните мораториуми върху плащанията по кредити, прилагани с оглед на кризата, предизвикана от COVID-19. Насоките, приети за прилагане от Управителния съвет на БНБ с решение от 02.12.2020 г., са публикувани на интернет страницата на ЕБО.

Програми за подпомагане на бизнеса

С цел облекчаване ефектите на икономическия спад в резултат на КОВИД-19 и запазването на работни места, бяха създадени редица програми за подкрепа на бизнеса и гражданите. През 2020 година банката се присъедини към следните програми:

- Финансово споразумение с Българска банка за развитие АД за гарантиране на портфейл от кредити по Програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19;
- Финансово споразумение с Българска банка за развитие АД за гарантиране на портфейл от кредити по Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от КОВИД-19. Срокът за включване на кредити в гарантирания портфейл изтече на 30 юни 2021 г.;
- Гаранционно споразумение за изпълнение на „Портфейлна гаранция с таван на загубите за преодоляване на последствията от КОВИД-19“, финансирана със средства от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г., сключено между Търговска банка Д АД и Фонд мениджър на финансови инструменти в България (ФМФИБ); Споразумението е прекратено с анекс от 5 ноември 2021 г.

Предприети мерки и действия

За предотвратяване на евентуално негативно влияние и ефекти на пандемията върху дейността на банката и финансовото ѝ положение, ръководството е:

- взело решение за предложение към акционерите за капитализиране на печалбата за 2020 г., възлизаща на 7,529 хил. лева, което е одобрено на Общото събрание на акционерите на 18.06.2021 г.;
- провело множество информационни и разяснителни кампании относно начините на предпазване от заразяване с COVID-19;
- предоставило лични защитни средства както на своите служители, така и на клиентите, посещаващи банковите офиси;
- създадо организация на работа на служителите си по график от различни локации на банката и от вкъщи;
- предприело действия за облекчаване процеса по предоговаряне на кредитните експозиции на клиентите;
- въвело ежедневно наблюдение на кредитния портфейл за експресна индикация на проблеми при кредитополучатели и спешно разработване на мерки за реакция и управление на рисковете;
- предоставило възможност за удължаване срока на револвиращи кредити;

- въвело ежедневно наблюдение пазарите на ценни книжа и прогнозите за тях с цел предприемане на конкретни мерки;
- въвело текущо наблюдение пазарите на имотите и прогнозите за тях;
- в изпълнение на предвиденото в Насоките на ЕБО, банката е разработила и прилага Оперативен план с цел ограничаване на рисковете, произтичащи от извънредната ситуация в световен мащаб, както и навременно установяване и разграничаване на проблемите при нейните бизнес и индивидуални клиенти – кредитополучатели. Планираните действия са насочени към извършване на надеждна оценка на вероятността от не плащане, съответно разграничаване на случаите/индикациите, които могат да са свързани с дългосрочни финансови проблеми на кредитополучателите от тези произтичащи от пандемията и водещи до временни ликвидни затруднения.

Ръководството на групата продължава текущо да следи за поява на рискове и респ. на последици от пандемията върху бизнеса като изпълнява текущи анализи и оценки, както и разработва възможни сценарии/мерки за реакция и овладяване на потенциални рискове.

VII. Финансови показатели на групата

В съответствие с чл.39. т 1 и 2 от Закона за счетоводството Търговска банка Д АД представя финансови и нефинансови показатели, представящи развитието на банката.

Благодарение на приложените още през 2020 г. мерки за намаляване на негативните ефекти от коронавирусната пандемия, групата продължи да посреща успешно предизвикателствата, свързани с високата конкуренция на банковия пазар, влошаващата се икономическа среда и значителния елемент на несигурност и трудна прогнозируемост на събитията. През годината групата успя да насочи своята бизнес стратегия основно към:

- продължаване на работата по оптимизиране на управлението на активите и пасивите;
- запазване на отлични бизнес взаимоотношения и осигуряване на компетентно съдействие и подкрепа на корпоративните и индивидуалните клиенти на банката в светлината на новата икономическа реалност;
- по-нататъшно повишаване на качество и ефективността от предлаганите банкови услуги и продукти;
- близък и непрестанен мониторинг на качеството на кредитния портфейл;
- повишаване на ефективността при управление на риска;
- предоставяне на конкурентно обслужване чрез развитие на информационните технологии и дигитални канали;

- грижа за здравето и безопасността на клиенти и служители;

Финансовото състояние на групата през 2021 година остава стабилно и устойчиво, с повишена ефективност и профитабилност. Негативните икономически ефекти са добре адресирани, мониторираны и управлявани в посока тяхното минимизиране и/или елиминирание.

ОСНОВНИ ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ-КОНСОЛИДИРАНИ ДАННИ

Финансови резултати (хил.лв)	2020	2021
Нетен доход от лихви	26 689	27 509
Нетен доход от такси и комисионни	7 519	8 595
Нетен доход от търговски операции	1 686	5 756
Нетна загуба от обезценка на финансови активи	(3 766)	(1 678)
Оперативен доход	32 128	40 182
Административни разходи за дейността	(25 571)	(26 953)
Други доходи от дейността, нетно	1 885	3 260
Печалба преди данък върху печалбата	8 442	16 489
Разход за данък върху печалбата	(856)	(1 658)
Нетна печалба за годината	7 586	14 831

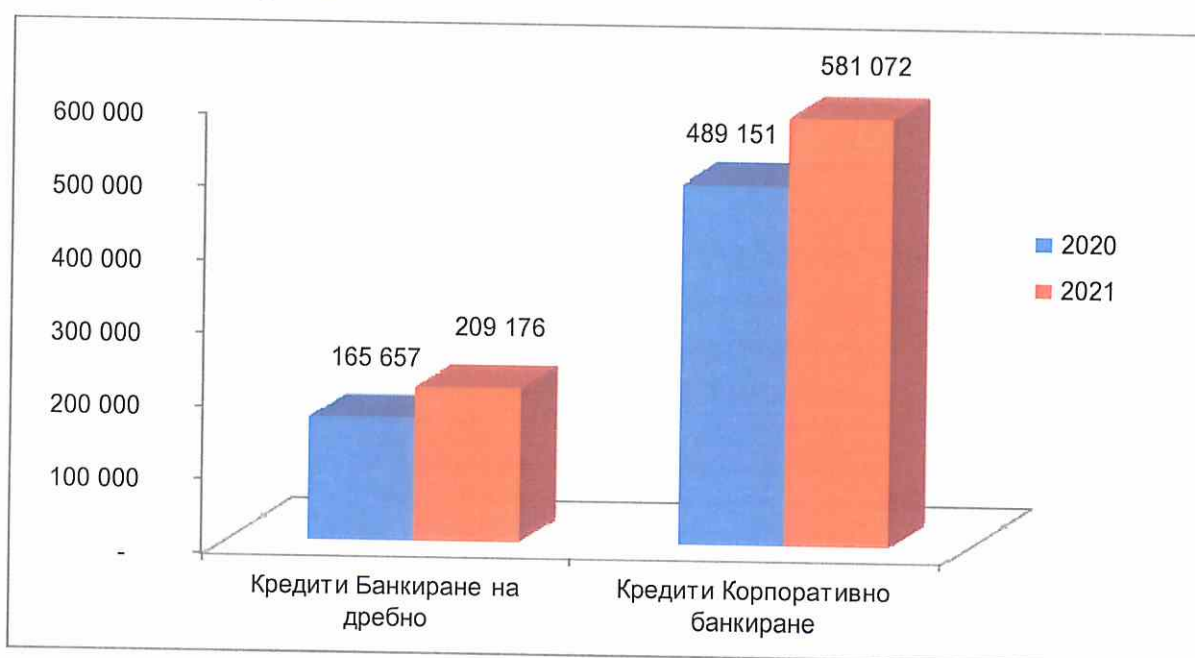
Балансови показатели (хил.лв)	2020	2021
Общо Активи	1 158 701	1 395 056
Предоставени кредити и аванси на клиенти(брутни)	686 921	801 792
Вземания от банки	20 416	57 675
Ценни книжа	195 515	172 139
Задължения към клиенти	994 421	1 220 113
Задължения към банки	10 695	7 488
Собствен капитал	144 757	157 871
Основни съотношения (%)	2020	2021
Съотношение кредити спрямо депозити	69.1	65.7
Балансови провизии спрямо кредити	5.4	2.7
Нетен лихвен марж	2.5	2.2
Съотношение на обезценка към кредити	- 0.5	- 0.2
Възвръщаемост на активите	0.7	1.2
Възвръщаемост на собствения капитал	5.4	9.8
Обща капиталова адекватност	20.80	18.32

През 2021 г. групата отчита печалба преди данъци в размер на 16,4 милиона лева като възвръщаемостта на капитала е 9,8%, а възвръщаемостта на активите 1,2%.

Общият размер на активите на групата Търговска банка Д към края на 2021 година достигна 1,395 милиона лева като отбелязва увеличение спрямо 2020 година от 20%.

Брутният размер на предоставените кредити и аванси на клиенти нараства с 17% или 115 милиона лева на годишна база. Размерът на привлечените средства от клиенти към 31.12.2021 година е 1,220 милиона лева или увеличение с 23% на годишна база.

Предоставени кредити

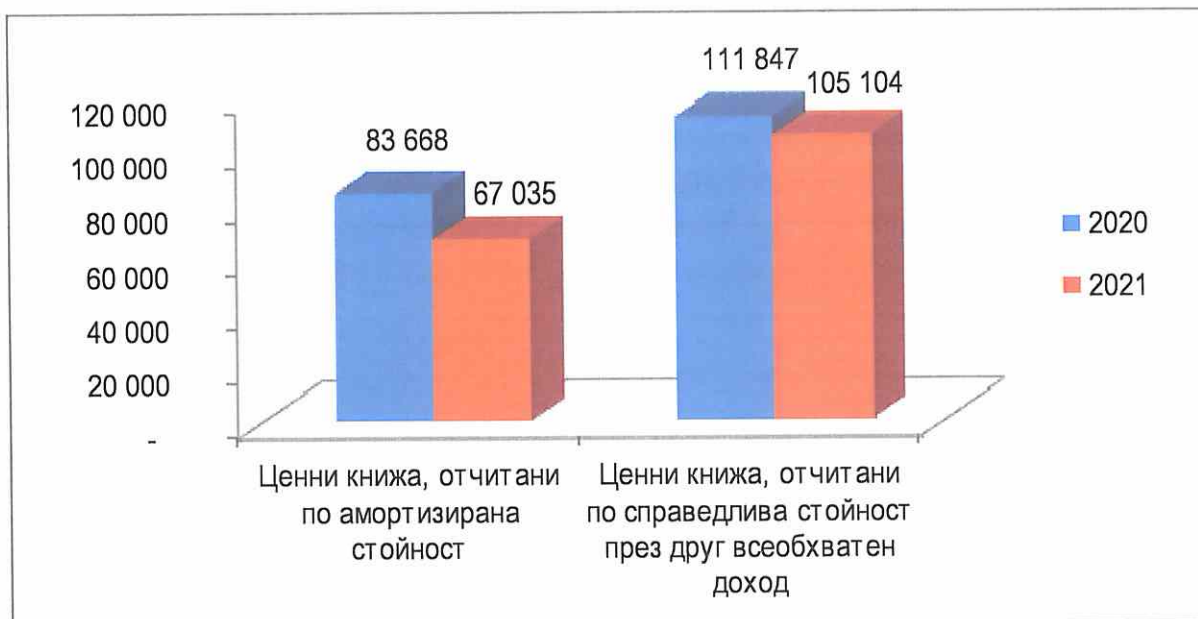
*Корпоративно банкиране включва бюджетни и публични клиенти (изключени съдебни и присъдени)

*Банкиране на дребно включва граждани и малки бизнес клиенти (изключени съдебни и присъдени)

През 2021 година делът на корпоративните кредити на групата представлява 72% от брутния портфейл на Групата. Корпоративният портфейл бележи ръст на годишна база от 19% или 92 млн. лева.

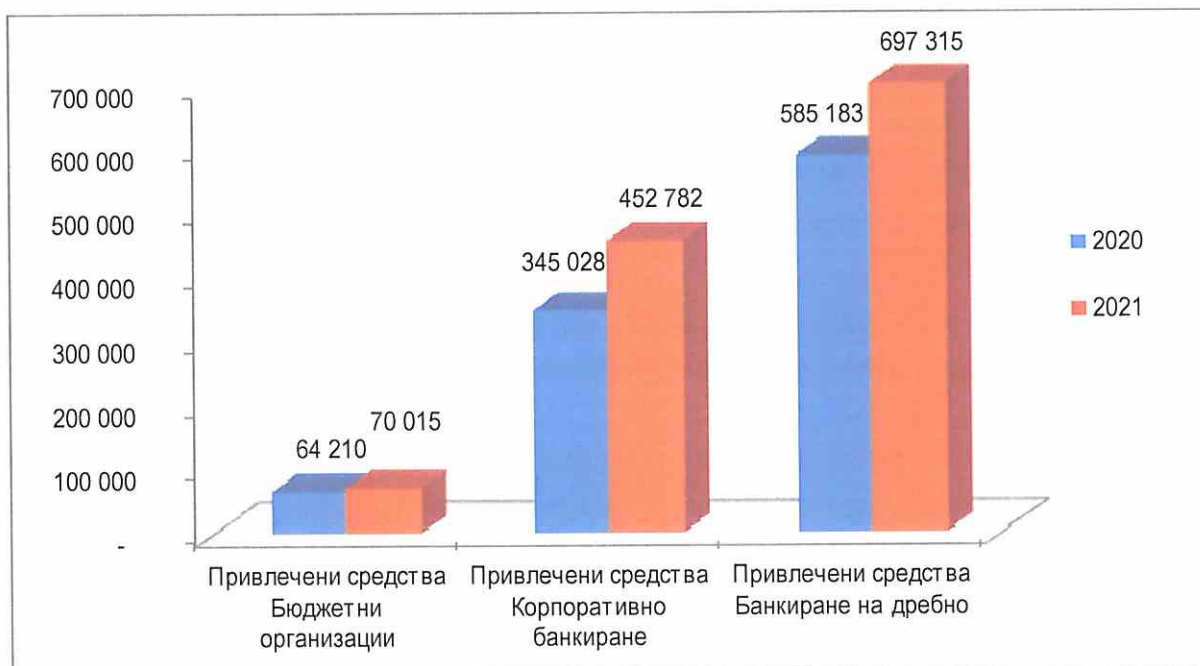
Кредитите Банкиране на дребно нарастват с 26% на годишна база, водени основно от ръст в жилищните кредити и потребителските кредити с ипотека.

Ценни книжа

През 2021 година Групата чрез компанията-майка (банката) намали портфейла си от ценни книжа с 23 млн. лева, като намалението в ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност е в размер на 16,6 млн. лева и намаление с 6,7 млн. лева при книжата, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

Привлечени средства

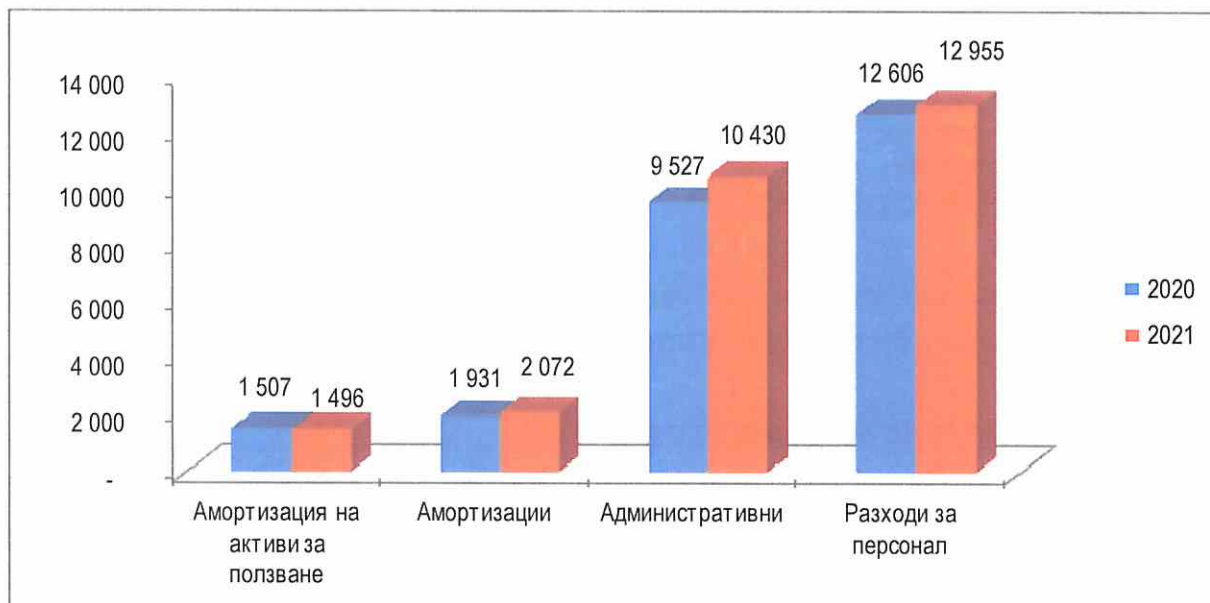
Групата води балансирана политика по отношение на управлението на активите и пасивите, с цел оптимизация на постигнатите резултати.

Привлечените средства в корпоративно банкиране се увеличават на годишна база с 31% или 108 млн. лева.

Привлечените средства от бюджетни организации се увеличават с 9% на годишна база.

Увеличението в привлечените средства Банкиране на дребно на годишна база е 112 млн. лева или 19%.

Оперативен доход

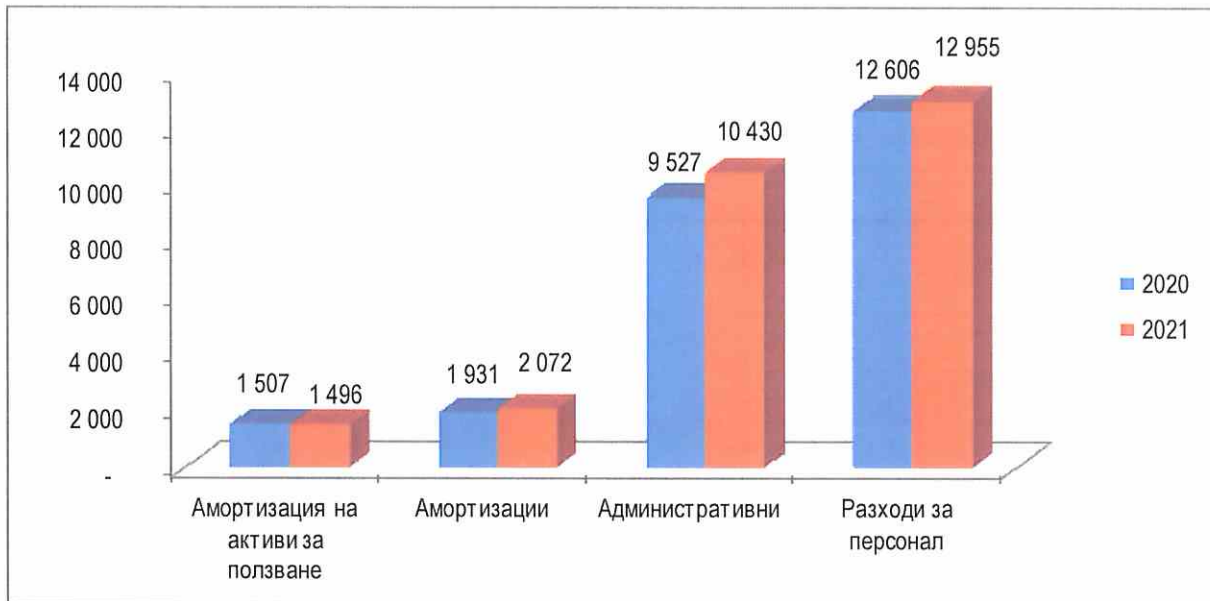

Оперативният доход на групата без обезценка на финансови активи през 2021 година достигна 40 млн. лева нараствайки с 25% годишно.

За отчетения период нетния доход от лихви се увеличава до 27.5 млн. лева., бележейки 3 % ръст на годишна база.

Нетният доход от такси и комисионни достига 8.5 млн. лева или 14% увеличение на годишна база.

Оперативни разходи

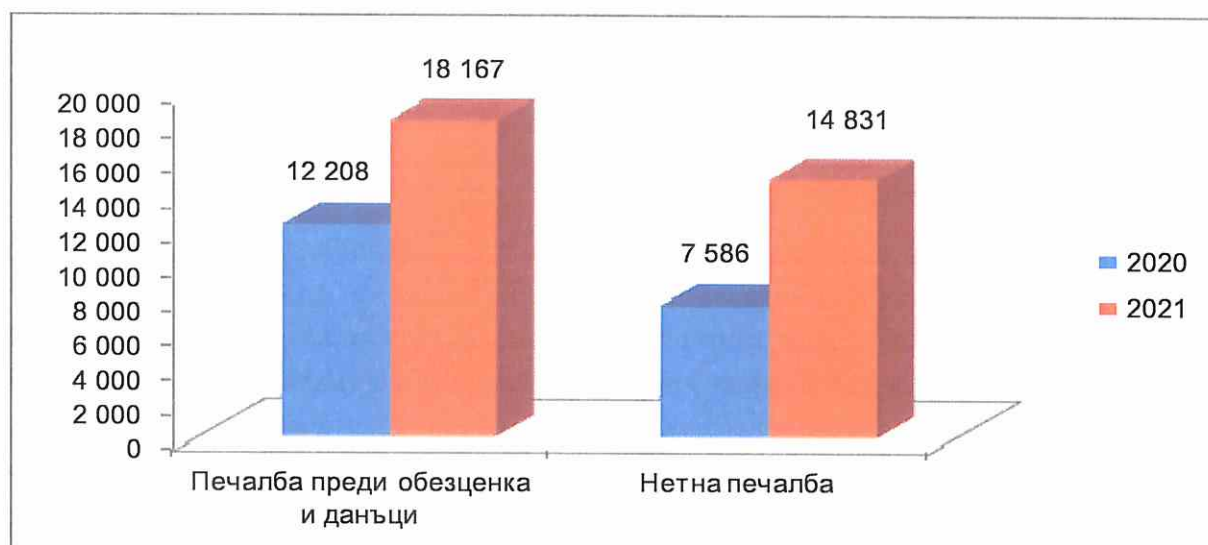

В резултат на стриктната политика на контрол и поддържане на висока ефективност, оперативните разходи нарастват с 5% на годишна база.

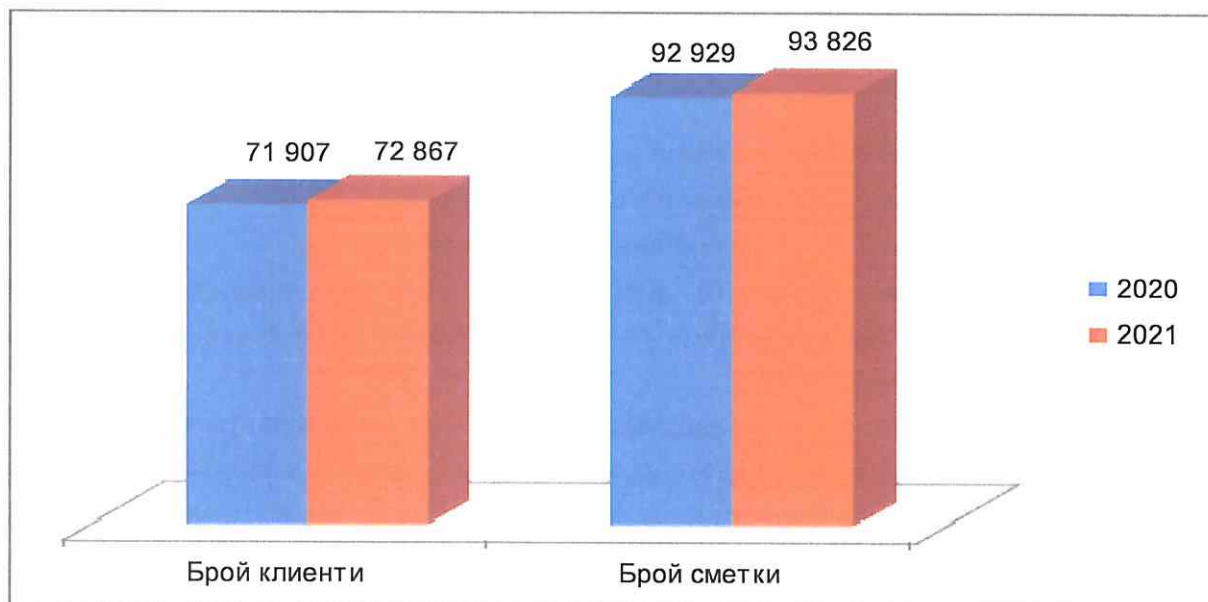
Допълнителни одиторски услуги

Одиторските дружества, извършващи одит на годишния счетоводен отчет на Банката (индивидуален и консолидиран), допълнително са извършили през м. април 2022 г. ангажимент по договорени процедури съгласно МСССУ 4400 и издават Доклад за фактически констатации във връзка с надеждността на системите за вътрешен контрол по чл.76, ал. 7, т.1 от Закона за кредитните институции и Наредба 14, чл. 5 за съдържанието на одиторския доклад за надзорни цели към 31 декември 2021 г. (АФА ООД и Бейкър Тили Клиту и Партньори ЕООД са издали такъв доклад за Банката и към 31 декември 2020 г. през м. април 2021 г.). АФА ООД допълнително извършва и услуги по преглед за съответствие на преводи на Банката както за 2020 г. (през 2021 г.), така и за 2021 г. (през 2022 г.).

Нетен резултат

Брой клиенти и сметки

VIII. Управление на риска

В съответствие с чл.39 т 8 от Закон за счетоводството, банката представя политиката си по отношение на управлението на рисковете и експозицията на предприятието към съответния риск.

1. Кредитен риск

Кредитен риск и риск от контрагента е текущият или потенциален риск за приходите и капитала, възникващ от невъзможността на длъжника да изпълни изискванията, по който и да е сключен договор с Групата и/или невъзможността да действа в съответствие с договорните условия. Кредитният риск включва транзакционния риск, риска от обезпечението (остатъчен риск), държавния риск и риск от концентрация. Кредитният риск произтича основно от кредитната дейност на Банката, включващи Корпоративно банкиране и Банкиране на дребно. Групата е изложена на кредитен риск, произтичащ от други дейности, като например инвестиции в дългови ценни книжа, търговски дейности, капиталови пазари и други споразумения. Кредитният риск е най-големият риск, пред който Групата е изправена. Той е управляван и се контролира чрез централизирани специални рискови звена в Групата.

Транзакционният риск се отнася до отделните кредити и по същество се оценява вероятността кредитополучател да бъде в състояние да изплати задължението си, както и на крайната загуба в случай на неплатежоспособност на кредитополучателя след като бъде реализирано обезпечението по кредита и бъдат приложени други смекчаващи фактори.

Рискът от обезпечението най-вече се състои от:

- Риск от рязък спад в стойността на обезпеченията;
- Обезпеченията стават неликвидни и непрододаеми;
- Недостатъчни процедури или неизпълнение на правилните стъпки, потвърждаващи приложимостта на договорите за обезпечение във всички относими юрисдикции.

Риск от влошаване на кредитния рейтинг или финансовото състояние на кредитополучател е текущият или потенциален риск за приходите и капитала на Групата, възникващ в следствие на влошаване на финансовото състояние на кредитополучател и/или намаляване на вътрешната или външна кредитна оценка на кредитополучател.

Рискът от концентрация засяга експозициите (преки или непреки), които могат да възникнат в рамките на отделна категория риск или между различни категории риск в Банката и които могат да предизвикат: достатъчно големи загуби, застрашаващи финансовото състояние и/или способността на Групата да поддържа основните си дейности или съществена промяна в рисковия профил на Групата.

Групата определя рискът от концентрация като един от важните потенциални източници на големи загуби, които могат да окажат съществено влияние върху финансовия ѝ резултат и капитала.

Рискът от концентрация се разглежда както от гледна точка на балансните експозиции на Групата, така и от гледна точка на задбалансовите ѝ експозиции и експозиции, произтичащи от различните финансови инструменти. Рискът от концентрация по актива е тясно свързан с кредитния риск, анализиран и измерван като част от общия процес на управление на кредитния риск, но може да се прояви във всеки друг вид риск.

Групата структурира нивата на кредитния риск, който поема, чрез поставяне на определени лимити за приемлив риск по отношение на един кредитополучател или група кредитополучатели, по отношение на отрасли. Експозицията към банки и финансови институции, се ограничава допълнително чрез подлимити, обхващащи балансните и задбалансовите експозиции. Ефективната диверсификация на кредитния портфейл на Групата е основен приоритет.

Управлението на специфичния кредитен риск се осъществява от Комитета за очаквани кредитни загуби на банката и се наблюдава от Управителния съвет. Функцията по управление на кредитния риск осигурява прилагането на подходяща политика и съответствието на тази политика със свързаните процедури и контроли за текущо наблюдение на всеки вид кредитна експозиция.

Ръководството на дружеството-майка текущо следи кредитния риск от концентрация на финансовите активи по сектори на икономиката, а така също и по отделни контрагенти на база на утвърдени лимити. Регулаторните лимити и вътрешно банковите лимити за максимални експозиции към едно лице и икономически свързани лица, в т. ч. към банки-контрагенти, се оценяват и анализират периодично. Общата кредитна експозиция към отделен отрасъл като процент от общо рисково претеглени активи се проследява периодично и се разглежда от Управителния съвет на Банката.

Максималната експозиция към кредитен риск на банката, включваща финансови активи, признати в отчета за финансовото състояние и условни ангажименти, отчетени задбалансово, е оповестена в *Приложение № 3.1 Кредитен риск* към консолидирания годишен финансов отчет на Групата за 2021 г.

2. Пазарен риск

Пазарен риск е рискът, при който стойността на даден инструмент се колебае в резултат на промени в пазарните цени, независимо дали тези промени са причинени от фактори, характерни за отделните инструменти или за техния издател (контрагент), или от фактори, отнасящи се до всички инструменти търгувани на пазара и вероятността, тези промени да повлияят отрицателно на финансовото състояние на банката. Най-често срещани рискови фактора за пазарен риск са лихвените проценти, валутните курсове,

цените на борсовите стоки, цените на капиталовите съучастия и други пазарни променливи. Пазарният риск може да е функция на един, на няколко или на всички фактори и в много случаи той може да е изключително сложен.

Една от целите на дружеството-майка е да се определи нивото на пазарния риск, който институцията е готова да поеме. Рисковият апетит по отношение на пазарния риск следва да се оценява с оглед запазване на капитала на институцията, както и възможността за излагане на други рискове. Основната насока е да се увеличи възвращаемостта, като същевременно експозициите изложени на пазарен риск се поддържат в или под предварително определено ниво.

Групата е дефинирала рисковата рамка по отношение на сделките и инвестициите във финансови инструменти чрез въвеждане на лимити по видове финансови инструменти, лимити по контрагенти, лимити по държави, VaR лимит за портфейла от ценни книжа, лимит за модифицирана дюрация, индивидуални лимити. Бенчмаркът отразява дългосрочната инвестиционна стратегия по отношение на комбинацията от пазарен и кредитен риск, който ръководството е склонно да поеме за постигане на поставените пред Групата инвестиционни цели. Управлението на пазарния риск има за цел да:

- предпазва Групата срещу непредвидени пазарни загуби и допринася за стабилността на печалбата чрез независими идентификация, оценка и разбиране на пазарните рискове, присъщи на бизнеса;
- разработване на прозрачна, обективна и последователна информация за пазарния риск, като основа за начина за вземане на решения;
- определят рамката и минималния стандарт за контрол и управление на пазарния риск в цялата банка;
- осигуряване на съответствие с нормативните изисквания на местни и чуждестранни регулатори;
- създаване на рамка, която ще позволи на Групата да получи конкурентно предимство чрез основано на риска вземане на решения.
- стриктно съблюдаване и контрол по отношение на вътрешни и регулаторни инвестиционни ограничения в отговор на пандемията COVID-19.

Пазарната ситуация през 2021 г., както и през 2020 г. бе изключително сложна и трудна за прогнозиране. Към пандемичната обстановка се добавиха и други глобални и местни усложняващи икономическата среда процеси. Към глобалните могат да се причислят проблемите, свързани с цените на природния газ и цените като цяло на енергията, както и започналите инфлационни процеси, стартирали в началото на годината от САЩ. Към местните такива, от особено голямо значение бе политическата несигурност, белязала почти цялата 2021 г. Поради тази причина Банката проведе консервативна политика в инвестициите си в ценни книжа през 2021 г. Тя бе насочена в покупки на ДЦК, които на фона на пандемията са най-ликвидни и с най-нисък риск. Банката бе ограничена

в инвестициите си и от въведените допълнителни ограничения на БНБ във връзка с предприемане на макропруденциални мерки свързани с коронавирус COVID-19.

Завръщането към растежа бе основано на първите новини, че спешно се ускорява процесът на разрешаване, производство и разпространение на ваксините, както и ваксинационните кампании. Все още възстановяващата се от пандемията световна икономика е изправена пред нови рискове от скока на цените на енергията след руската инвазия в Украйна. Конфликтът, който може да прерасне в най-големия в Европа след Втората световна война, разбива надеждите за силно глобално икономическо възстановяване от коронавируса, поне в краткосрочен план. Нахлуването на Русия в Украйна на 24 февруари 2022 шокира финансовите пазари и нарастващото геополитическо напрежение изостри високата инфлация и рисковете във веригата за енергийни доставки. Според икономисти прякото въздействие от намалената търговия с Русия, икономическите санкции, наложени на Москва от САЩ и ЕС, вероятно ще превишат непреките последици и влиянието върху доверието на бизнеса и на потребителите и на стоковите пазари. Тези ефекти могат да варират от относително ограничени до изключително тежки.

2.1. Лихвен риск

Лихвен риск е текущият и прогнозен риск за приходите и икономическата стойност на една институция, произтичащ от неблагоприятни движения в лихвените проценти, който влияе върху чувствителните към изменение на лихвения процент инструменти.

Банката е изложена на лихвен риск, когато лихвената чувствителност на нейните активи не съответства на лихвената чувствителност на пасивите. Посредством управлението на лихвения риск Групата се стреми към стабилизиране на разликата между лихвените приходи и лихвените разходи, с цел осигуряване адекватна рентабилност и висока стойност, при приемливо ниво на риск.

При управление на лихвения риск Групата спазва насоките относно управлението на лихвения риск, по начин, пропорционален на размера, сложността и интензивността на дейността си. Основна цел на анализа на лихвения риск е да се идентифицират рисковите области и в частност конкретните подвидове лихвен риск, на които е изложена Групата и да се установи, дали те са съобразени с целите, стратегията и политиката на финансовата институция. Анализът на лихвения риск се извършва по отношение на всички бизнес процеси, всички продукти и услуги, предлагани и предоставяни от Групата.

Разглеждането на лихвения риск от гледна точка както на дохода, така и на икономическата стойност е с особена важност. Променливостта на доходите е отправна точка за лихвения анализ, тъй като значително намаление в доходите може да застраши нивото на капиталовата адекватност. Измерването на ефекта върху икономическата стойност (настоящата стойност на очакваните нетни входящи парични потоци в банката),

обаче дава по-изчерпателна представа за потенциалните дългосрочни ефекти върху цялостната експозиция на банката. Разликата между лихвочувствителните активи и лихвочувствителните пасиви в отделните матуритетни зони е така наречения метод на дисбаланс или GAP.

В зависимост от конкретните условия се използват следните подходи при управлението на лихвения риск, прилагайки метода на дисбаланса:

- Балансираност - осигуряване на паритет между лихвочувствителните активи и пасиви на банката;
- Преструктуриране на портфейлите от активи и пасиви при възникването на циклични изменения на лихвените проценти;
- Определяне размера на лихвените проценти, както и техния вид (фиксиран или променлив), по активите и пасивите на Групата в зависимост от тенденциите на развитие на вътрешния и международни финансови пазари.
- Експозицията на Групата по отношение на лихвения риск към 31.12.2021 година е оповестен в *Приложение № 3.2.1. Лихвен риск* от приложенията към консолидирания годишен финансов отчет на Групата към 31.12.2021 г.

2.2. Валутен риск

Валутният риск е риск от настъпване на загуби, свързани с позициите на Групата в чуждестранна валута. Тези позиции предизвикват специфичен риск, произтичащ от равнището на обменния курс на различните видове валути спрямо националната валута. Той се определя от обстоятелството, че когато Групата има открита позиция в чуждестранна валута (активите във валута не са равни на пасивите в същата валута), процесът на преоценка на същите формира положителни или отрицателни курсови разлики за Групата. Групата контролира валутния риск чрез стриктен ежедневен мониторинг и система от лимити.

Експозицията на банката по отношение на валутния риск към 31.12.2021 година е оповестен в *Приложение № 3.2.2 Валутен и ценови риск* от приложенията към консолидирания годишен финансов отчет на Групата към 31.12.2021 г.

2.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск представлява рискът от невъзможността на Групата да посрещне текущите и потенциалните си задължения, свързани с плащания, когато те са дължими, без да понесе неприемливи загуби.

Групата контролира ликвидния риск чрез основни принципи, формални критерии и индикатори за наблюдение на ликвидността на финансовите инструменти и пазари.

За да управлява риска, Групата поддържа във всеки момент високо ликвидни активи в различни валути. Управителният съвет на дружеството-майка (банката)

определя Комитета за управление на активите и пасивите в банката (КУАП) като отговорен орган за управлението на ликвидността, пазарен, лихвен и валутен риск.

Експозицията на Групата по отношение на ликвидния риск към 31.12.2021 година е оповестен в *Приложение № 3.3. Ликвиден риск* от приложенията към консолидирания годишен финансов отчет на Групата към 31.12.2021 г.

3.Операционен риск

Операционен риск е рискът от загуба, произтичаща от неадекватни или не добре функциониращи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития, в резултат на вътрешни измами, външни измами, неподходящи практики по отношение на заетостта и/или на безопасността на работното място, клиенти, продуктови или бизнес практики, повреди или унищожаване на материални/нематериални активи, повреди в ИТ системата, телекомуникациите или други технологии и системи, неизправности или грешки в изпълнението на операции, въвеждане, обработка или доставка. Операционният риск включва ИТ риск, правен риск и риск от неспазване на правилата

В дружеството-майка функционира и се надгражда вътрешна система за анализ и оценка на операционния риск, включваща вътрешно нормативна уредба и специализиран вътрешен орган - Комисията за оценка на рисковите събития, отговорен за координацията на дейностите по управление на операционния риск и подпомагащ процеса за постигане на ефективност и ефикасност на контролната среда в банката. Основната цел при управлението на операционните рискове е да опази (съхрани) активите на банката и нейната репутация и да осигури организационна и финансова оптимизация (ефикасност). Приоритет е въвеждане и прилагане на насоки на Европейския банков орган, в частност управлението на операционния риск в областта на информационните и комуникационни технологии и сигурност; извършване на оценка на операционните рискове, във връзка с предоставяните от банката платежни услуги; да се създадат условия за спазване на здравословни, безопасни условия на труд и равно третиране интересите на служителите; да се осигури достатъчност на застрахователното покритие и спазване на изискванията за съответствие с действащата нормативна уредба; да се предприемат мерки по предотвратяване на щети, загуби, наранявания, смърт, както и намаляване на цената на риска; да се осигурят начини и възможности за споделяне, повишаване на осведомеността и обучение на всички служители в Групата относно идентифициране на рисковете и тяхното въздействие.

Експозицията на Групата по отношение на операционния риск към 31.12.2021 година е оповестена в *Приложение № 3.5. Управление на собствения капитал* от приложенията към консолидирания годишен финансов отчет на Групата към 31.12.2021 г.

IX. Оперативна дейност

1. Корпоративно банкиране

Изминалата 2021 година, както и предходната 2020 година беше белязана от световната пандемия COVID 19, от динамиката в политическата обстановка в страната и силно волатилните цени на енергийните ресурси в края на периода. В резултат на тези фактори редица браншове задържаха намеренията си за развитие и инвестиции и по-скоро останаха в т.нар. "изчаквателен режим".

Въпреки затруднената обстановка и в допълнение редица предсрочни погашения по по-големи експозиции, Корпоративно банкиране отбеляза нетен ръст на кредитния си портфейл от 54,23 млн. лв. за годината или +12,5%, спрямо предходната 2020 г., в сравнение с постигнат ръст от 4,1% за банковия сектор в сегмента.

Разпределението на портфейла между голям и среден сегмент е в пропорция 31% към 69%:

- Големи корпоративни клиенти – 140,5 млн. лева
- Средни корпоративни клиенти – 311,1 млн. лева

Разпределението между двата сегмента запази приоритетната позиция на средния сегмент, което кореспондира с политиката за диверсификация на риска и недопускане на големи концентрации. Корпоративният портфейл на ТБ Д АД е разпределен по сектори, както следва: в сектори „Строителство“ (18%), „Търговия“ (17%), следвани от сектор „Земеделие“ и „Лека промишленост“ всеки с по 9%, сектор „Недвижими имоти и лизинг“ и „Енергетика“ всеки с дял 8% и сектори „Финанси и застраховане“ и „Туризм“ с по 7%, както и други браншове с концентрация под 4%. Добрата диверсификация защитава Банката от неблагоприятни промени в състоянието на съответните индустрии, които могат да застрашат качеството на целия портфейл. Освен това, разнообразният клиентски профил позволява да се проследи икономическото представяне в много на брой икономически сектори, със събиране на данни от основните участници, получаване на справки за нови перспективни клиенти, бързо проверяване на пазарния потенциал и др.

С цел запазване и увеличаване кредитите на земеделски производители срещу очаквани субсидии за следваща земеделска кампания, продължава актуализирането на продукта: земеделски кредит срещу субсидии, със съблюдаване новите възможности, правила и законодателни промени, с цел оптимизиране на процесите и правомощията за вземане на решение. Със създадения продажбен инструмент – калкулатор максимално се улеснява продажбата и изчислява размера на допустимото финансиране.

През изминалата 2021 г., в съответствие с натиска на лихвените нива и на регулациите от Европейския съюз, продължихме да анализираме приходите от такси и комисиони на банката, като се предлагаша промени за постигане на по-висока доходност, при запазване на добро позициониране на пазара.

През цялата година тенденцията на намаляване и задържане на ниски стойности на лихвените нива по депозитни и спестовни продукти на всички участници в бизнес процесите в страната, включително и корпоративния бизнес, се запази.

През предстоящата 2022 г. Банката ще продължи да преследва целта за растеж на корпоративния портфейл и кръстосани продажби на цялата палитра продукти и услуги на корпоративните си клиенти, предвид нормализираната здравна и политическа обстановка в страната. За постигане на поставените цели екипът на дирекция Корпоративно банкиране, ще се ръководи както от предоставяне на висококачествено и гъвкаво обслужване на текущите си клиенти, които се очаква през предстоящата 2022 година да възстановят бизнесите си, да стартират отложените бизнес начинания, така и от привличане на клиенти, ползващи разнообразни банкови продукти, с потенциал за транзакционен бизнес. Ще поставим акцент върху нарастване броя на продуктите, ползвани от един клиент и повишаване интензитета на банкиране от страна на клиентите. Планирани са разработки на нови продукти – пакети за корпоративни клиенти, както и нов стандартизиран продукт за финансиране срещу земеделска техника. Предвид очакванията за постепенно изтегляне на икономическите стимули и плавно повишаване на лихвените равнища ще се засили интереса към хеджиране на лихвите по корпоративните кредити и в тази връзка Корпоративно банкиране ще предлага и нова услуга за лихвен суап, която следва да донесе допълнителна доходност за Банката. Секторите, с добри перспективи и възможности за развитие през 2022 година, които Корпоративно банкиране ще таргетира, са програми по субсидии, свързани със селското стопанство, хранително-вкусова промишленост, инфраструктурни програми, проекти, обслужващи сектор химическа и фармацевтична индустрия, енергетика, както и земеделски производители – клиенти с история в банката. Традиционно, Корпоративно банкиране ще развива добрия си опит и практики в сектори строителство и туристически бизнес, където има доказани добри резултати.

2. Банкиране на дребно

През 2021 г. в Банката продължи успешното развитие на сегмент Банкиране на дребно, като едновременно с това се фокусирахме върху качеството на обслужване и повишаване на степента на удовлетвореност. Успешно продължихме да съчетаваме в клонова мрежа обслужването на съществуващите клиенти с проактивни продажби на нови продукти и услуги и създадохме условия за привличане на нови клиенти, чрез разнообразни продажбени кампании и маркетингови инициативи. Основен канал за продажби на продукти и услуги през 2021 г. продължи да бъде клоновата мрежа. Банката предлага надеждно и удобно обслужване във ФЦ/Офис/ИРМ, предоставяйки персонализирани клиентски решения, според конкретните потребности и предпочитания.

През 2021 г. в Банкиране на дребно успяхме да постигнем по-висока ефективност, чрез оптимизация на съществуващата структура на клоновата мрежа, на продуктите и по-

ефективното управление на регулаторните промени. През годината продължиха автоматизация и дигитализация на процесите, целта на които е подобряване на клиентското преживяване и удовлетворение при снижаващи се равнища на операционния риск.

Приоритет в работата ни бе да запазим качеството на обслужване на клиентите и да реализираме ръст в продажбите на основните продукти при спазване на протиепидемичните мерки, които бяха наложени частично във връзка с пандемията от COVID-19. Фокусът на продажбите се насочи към клиенти с постоянни парични потоци/доходи с източници, които са слабо повлияни от ограниченията във връзка с преодоляване на последиците от пандемията. С цел защита на клиенти и запазване на качеството на кредитния портфейл приложихме през първо тримесечие на 2021 г. възможностите за предоговаряне на задължения, съгласно приетия от БНБ „Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банките и дъщерните им дружества-финансови институции във връзка с предприетите от органите на Р. България действия за ограничаване на пандемията от COVID-19 и последиците от тях“.

През изминалата година бе увеличен броя на ново отпуснатите кредити при високо ниво на качество на кредитния портфейл. Постигнахме годишно нарастване на кредитния портфейл в Банкиране на дребно в размер на 27,60%, а на привлечените средства с 19,50%.

Пазарът на кредитни продукти за физически лица беше силно повлиян от пандемията и се характеризираше с по-слабо търсене и въвеждане на рестрикции при потребителското кредитиране. При жилищното кредитиране имаше търсене и ръст на продажбите, въпреки въведените и тук по-високи изисквания към кредитоспособността на клиентите. Пазарът се характеризираше със засилена конкуренция от страна на банковите и финансовите институции. С цел запазване на добър ритъм на продажби и увеличаване на кредитния портфейл продължихме кампаниите, свързани с увеличаване на кръстосаните продажби.

През годината продължихме активното налагане на бранда на Банката и позиционирането ѝ в областта на жилищното и ипотечното кредитиране, въпреки COVID 19 ситуацията в страната. В края на годината участвахме в национална конференция за недвижимите имоти със съдействието на Национално сдружение на недвижимите имоти, която беше излъчена на живо във водещи сайтове за недвижими имоти в цялата страна. Участвахме в два нови проекта за хибридни събития, със запис в живо студио и успоредно с това излъчвани в интернет пространството, благодарение на медиен партньор Моите пари на тема инвестиции в бъдещето на недвижимите имоти. С тези участия осъществихме продуктово позициониране на Д Банк в сегмент жилищно кредитиране. През 2021 г. остана засилен фокуса на работа с кредитни посредници и чрез сдружения с широко представителство на бизнеса в различни сфери разширихме работата си с нови партньори и посредници. Подкрепихме позиционирането на Банката в областта на жилищните кредити със засилена реклама в таргетирани сайтове и аутдор реклама в

големите градове и националната пътна мрежа. През годината продължиха усилията ни за подобряване на процесите и продуктите.

През 2021 г. промените в лихвените нива по привлечени средства бяха по-чести, в сравнение с предходната година. Банката продължи да следва тенденцията на пазара за постепенно намаляване на лихвените нива.

През 2021 г. Банката продължи активно привличане на нови клиенти чрез неприсъствени продажби на онлайн депозити посредством корпоративния сайт на банката, чрез идентификация от разстояние и електронно подписване през Евротръст.

През 2021 г. продължи активното предлагане на кредити. През м. април 2021 г. бяха актуализирани лихвените нива при продуктите за жилищни кредити и потребителски кредити с ипотека. Параметрите и условията при продукта за потребителско кредитиране също бяха синхронизирани с пазарните нива и по отношение на лихвените нива.

Беше създаден нов кредитен продукт „ИПОТЕЧЕН КРЕДИТ“, създаден за покупка на недвижим имот, който обаче кредитоискателят не обитава като място за пребиваване (най-често покупка с цел отдаване под наем).

През 2021 г. продължи продажбата на въведения през 2020 г. нов кредитен продукт Потребителски кредит „ЗАЩИТА“, съгласно сключено Финансово Споразумение между Банката и Българска Банка за Развитие АД. Програмата на ББР АД включва гарантиране на безлихвени кредити като защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19. Параметрите на този продукт бяха променени по решение на Министерски съвет и сключено Допълнително споразумение с ББР от януари 2021 г.

След промените в тарифирането през 2020г., във връзка с изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) 2019/518 на Европейския парламент по отношение на изравняване на таксите за получени и наредени валутни преводи в евро за ЕИП с размера на таксите на левовите преводи, през 2021 г., Банката продължи с постепенното увеличаване на размера на таксите за основните банкови операции. През 2021 г. постигнахме изпълнение на бюджета за такси и комисиони в сегмент физически лица е в размер на 97%, а в малък бизнес 112%.

Търговският фокус през годината се насочи върху привличането на нови бизнес клиенти с добър финансов профил, чрез по-ниски нива на лихви, такси и комисиони.

С цел подобряване на резултатността и ефективността на сегмент Малък бизнес (МБ) през първо тримесечие на 2021 г. създадохме нова организация на работа, която обхваща градовете София, Пловдив, Варна и Бургас.

Акцентът в кредитирането бе насочен към развитие на портфейла от кредити на малки предприятия с висок потенциал и агробизнес клиенти. Паралелно с финансирането на този профил клиенти разширихме и обхвата от ползваните от тях продукти и услуги. През 2021 година продължихме да утвърждаваме позицията на Банката и да развиваме партньорства с клиенти с висок потенциал, чрез създаването на цялостни решения за

банково обслужване на този тип клиенти и провеждане на различни търговски инициативи, в т.ч.:

Търговска кампания за финансиране на клиенти Малък бизнес с преференциални параметри, действаща през последните две тримесечия на 2021 г., с цел стимулиране развитието на кредитния портфейл от клиенти малък бизнес.

Въпреки продължаващата епидемична обстановка и свиването на икономическата активност в страната, в следствие на въведените ограничителни мерки, през 2021 г. в сегмент Малък бизнес реализира ръст на кредитния портфейл в размер на 16%. Привлечените средства по разплащателни сметки и депозити от клиенти Малък бизнес компании нараснаха с 48% на годишна база.

През 2021 г. отново се наблюдава устойчив ръст на клиентите, които ползват услугата за отдалечено банкиране Д Банк Онлайн. За една година активните потребители на платформата за интернет банкиране са нараснали с 20%, като преобладаващият дял продължава да е на физическите лица. Броят на извършените през основния електронен канал операции също отбелязва трайно увеличение – 11% над този за 2020 година, като особено солидно е нарастването при операциите по дистанционно заплащане на комунални услуги – близо 42%. Устойчивият интерес към платформата за онлайн банкиране спрямо предходните години е следствие не само на трайно установената пандемична обстановка, но и на извършените нововъведения – за да отговаря на нарастващите потребности на клиентите услугата непрекъснато се развива и подобрява, като през годината бяха планирани и успешно осъществени редица доработки, засягащи различни аспекти от нейната функционалност.

За да отговори на все по-голямото желание за ползване на дигитални услуги, банката продължи да работи активно и по Д Мобайл – усъвършенствана персонализирана платформа за мобилно банкиране, софтуерен токен и решение за биометрична автентикация при картови разплащания в интернет среда. Интегрираната апликация Д Мобайл ще включва богата гама от функционалности, широки възможности за персонализиране, интуитивен дизайн и безкомпромисна сигурност, за най-доброто потребителско преживяване, като стартът на предлагането ѝ е предвиден за първата половина на 2022 година.

През 2021 година Банката продължи успешно да следва одобрената стратегията за развитие на картовия бизнес, с цел задоволяване на потребностите на клиентите и оптимизиране на процесите. Постигнатата трайна синергия с електронните канали постави основите на по-бързо и качествено клиентско обслужване, по-висока степен на оперативност и по-добра готовност за управление на предстоящите проекти в областта. Паралелно с това се засили и капацитета за реализиране на нови бизнес активности и подобряване на пазарното присъствие. В рамките на годината броят на обслужваните ПОС търговци нарасна с 5%, оборотите на терминали в търговски обекти се повишиха с почти 22%, а издадените платежни карти регистрираха увеличение с близо 10%.

Отново с грижа за своите клиенти и с оглед повишаване на сигурността на картовите плащания в Интернет, считано от февруари 2021 г. Търговска банка Д АД надгради новите стандарти на Mastercard като въведе използването на двуфакторна биометрична автентикация при плащане в сайтове на търговци, които са обозначени с логото на Mastercard Identity Check. Приложението 3DSec е разработено от БОРИКА АД, като на следващ етап функционалността за биометрична идентификация и ще бъде интегрирана и в платформата за мобилно банкиране Д Мобайл.

В допълнение, Търговска банка Д АД извърши успешна миграция на своята АТМ мрежа към новата информационна система на БОРИКА АД, като паралелно с това обнови парка си от устройства, инсталирайки на ключови локации 12 нови банкомата с безконтактна функционалност.

Взаимодействието с картовия оператор БОРИКА АД бе допълнително изведено на по-високо ниво със стартиралите предпроектни планове за мигриране на системата за управление на карти на обслужване от националния оператор.

Не на последно място, през 2021 г. Търговска банка Д АД сключи дългосрочно 5-годишно споразумение за подкрепа с международната картова организация Mastercard, приложимо за диверсифицирани направления като: Customer Delivery Services: нови разработки (в т.ч. токенизиране на карти, портфейли), Academy Support: обучения в Mastercard Academy, Incremental Volume Support и Marketing Support: маркетингови инициативи (кампании за activation, usage, cross-sell, up-sell и др. активности), стимулиране на продажбите (бонусиране на клиенти и служители), Loyalty&Benefits Support: увеличаване на добавената стойност на продуктите (Concierge, Priority Pass) и др. Споразумението също така ще гарантира достъп до консултантска експертиза и най-актуалните иновации в сферата на дигитализацията и разплащанията, като наред с това ще промени и отношението на глобален лидер в сферата на технологиите за разплащане към банката, подобрявайки имиджа ѝ.

3. Публични клиенти

Като част от административната структура на Търговска Банка Д АД, отдел Публични клиенти и финансови институции (ПКФИ) осъществява взаимоотношенията с външни финансиращи институции, както и с бюджетни клиенти и търговски дружества с преобладаващо държавно и/или общинско участие в капитала, явяващи се възложители по смисъла на Закона за обществените поръчки, Закона за публичните предприятия или други приложими нормативни актове, регламентиращи правовия ред по осъществяване на конкурсните процедури.

Отделът създава и поддържа с клиентите взаимоотношения, изградени на основата на взаимно доверие и последователна политика. За този сегмент, водеща роля има познаването и съобразяването, зачитането на особеностите на бюджетните разпоредители и публичните предприятия, на техните специфичните потребности,

правила и ред. Поради различията, породени от характера им на дейност и формата на управление, публичните клиенти представляват специфични субекти, изискващи индивидуален подход във всеки отделен етап.

През 2021 година, отделът продължи успешното си сътрудничество с вече привлечените клиенти, като същевременно разшири обхвата на предоставяните услуги. Това намери израз в повишаване обема на сделки – кредитни сделки, цесии и др. Индивидуалният подход в нашата работа, допринася и за популяризиране продуктите на Банката за физически лица. През 2021 г. се отбелязва и ръст в продажбите на продукти за физически лица, реализирани чрез привлечени публични клиенти. Качеството на услугите, които отделът предоставя, рефлектира и в популярността на Банката, която през 2021 г. е значително по-разпознаваема и търсена от публичните предприятия и бюджетните разпоредители.

Високо квалифицираните услуги по обслужване, финансиране и консултации, които отдела предостави през 2021 г., доведоха до плодотворно взаимноизгодно сътрудничество, както и за начертаване на перспективи напред. Планирането и прогнозите са възможни и надеждни, поради особеностите в управлението на публичните клиенти. Клиентите на ПКФИ приоритетно финансират дългосрочни цели, което създава условия за възникване на нови пазарни ниши във времето – било то за клиента или за негови служители. Усилията на екипа на ПКФИ са насочени и към постигане на конкурентни пазарни нива за финансиране и общо банково обслужване на публичните клиенти.

В продължение на целите пред отдела от 2020 г., и през 2021 г. работата беше целенасочена към постигане на ръст за Банката в сегмент „Публични клиенти“, както по отношение на кредитен портфейл и привлечен ресурс, така и по отношение на клиентската база като брой и обеми.

Увеличението на клиентската база от публични и бюджетни клиенти, освен към обемите на специфичния за отдела бизнес, предоставя възможност и за повишаване ръста на продажби на продукти както на физически лица (на персонала на всички наши клиенти), така и на юридически лица (техни доставчици и контрагенти). Чрез активното участие в процедурите за избор на финансови институции за комплексно банково обслужване на публичните и бюджетни възложители, се създават реални предпоставки за нарастване на обемите и в другите сегменти на банковия бизнес.

През 2021 г. звеното успя за организира и реализира участието на Банката във всички процедури, по които се явяваше допустим участник, като бяха спечелени значителен брой от тях, постигайки добро изпълнение на заложените обеми както по отношение на кредитирането, така и по отношение на привлечения ресурс, в условията на динамично променящ се ценови пазар.

4. Финансови пазари и инвестиции

През изминалата 2021 финансова година в Дирекцията продължава работа по текущите задачи в качеството ѝ на трейдъри на банката по осигуряване на ликвидност и инвестиране на свободните средства.

Дирекцията осигурява оперативната ликвидност, необходима за текущите разплащания чрез сделки на паричния пазар.

През 2021 г. поради условията на частично затваряне поради пандемията и задържането на по-висока ликвидност, дирекцията управляваше по-голям портфейл от ценни книжа в размер на 172 млн. лв. Следствие продължаващият натиск върху лихвите на финансовите пазари общата доходност на портфейла падна от 1,43 % през предходния период до 1,02 %.

Продължаващите извънредните мерки следствие на пандемията от Ковид 19 се отразиха на работата на банката и дирекцията като цяло. Затварянето на много сектори в икономиката доведе до намаляване на оборотите и задържане на много средства по клиентски сметки, това продължаваше да действа в посока повишение на ликвидността. Въпреки това с направените нови инвестиции във финансови инструменти, през годината банката подобри ликвидната си позиция.

В областта на валутната търговия 2021 г. беше много успешна. При планирани 1,78 млн. лв., дирекцията реализира 5,598 млн. лв. приходи от покупко-продажба на валута.

През изминалата година ДФПИ изпълни и надхвърли заложените в бюджета показатели не само за инвестиции в ценни книжа, но и за покупко-продажба на валута и доходите от тях.

5. Д Застрахователен брокер ЕООД

Предметът на дейност на Д застрахователен брокер ЕООД е осъществяване на посредничество по възлагане за сключване на застрахователни договори и свързаните с тях консултантски услуги.

През 2021 г. дъщерното дружество е сключило 3 000 броя застрахователни договора в „Общо застраховане“ и „Живото застраховането“.

Общо записан премиен приход през 2021 година е в размер 1 446 хил. лева.

Реализираните комисиони по сключените застрахователни договори са 322 хил. лв.

Д Застрахователен брокер има сключени договори със следните застрахователни компании:

- ЗАД „Алианц България“
- ЗАД „Алианц България живот“
- ЗАД „Армеец“
- ЗАД „Асет иншурънс“
- ЗД „Бул Инс“ АД

- ЗАД „Булстрад Живот ВИГ“
- ЗЕАД „Булстрад ВИГ“
- ЗК „България иншурънс“ АД
- „ДЗИ ОЗ“ ЕАД
- „ДЗИ ЖЗ“ ЕАД
- „Дженерали застраховане“ АД
- „ЗД Евроинс“ АД
- „ЗД Евроинс живот“ АД
- ЗК „Лев Инс“ АД
- ЗАД „ОЗК застраховане“ АД
- ЗК „Уника“ АД
- ЗК „Уника Живот“ АД
- „Групама застраховане“ ЕАД

За 2021 г. е отчетена нетна счетоводна печалба в размер на 175 хил. лева (2020 г.: 151 хил. лв.).

6. Д Лизинг ЕАД

Дъщерното дружество Д Лизинг ЕАД предоставя лизингови услуги както на клиенти на групата Търговска банка Д, така и на външни за групата клиенти.

Като търговско дружество една от целите на Д Лизинг ЕАД е да извършва дейност по предоставяне на финансиране при максимално пазарни и ефективни условия, така че да формира печалба за своя акционер, като в същото време отговаря на постоянно променящите се очаквания на своите клиенти. Стремещт е непрекъснато да се развиват и актуализират предлаганите продукти и услуги, и по този начин лизинговото дружество да се превърне в разпознаваема финансова институция на лизинговия пазар в България и да обогати продуктовата гама предлагана в групата Търговска банка Д.

Към 31.12.2021 г. активите на дъщерното дружество са в размер 13 317 хил. лева. Дружеството е предоставяло финансиране на целевите си групи под формата на финансов лизинг на стойност 12 277 хил.

Пасивите на Дружеството представляват основно задължения по сключени договори за кредит с Търговска банка Д АД в размер на 10 295 хил. лева и с Българска Банка за Развитие в размер на 508 хил. лева. Последните са усвоени по програма „Лизинг Лайн“, с подкрепата на Европейския инвестиционен фонд и „Европейския механизъм за микрофинансиране на „Европейския съюз“.

7. Д Имоти ЕООД

Д Имоти – предметът на дейност включва покупко-продажби на недвижими имоти, проектиране, обзавеждане и строеж на недвижими имоти с цел продажба, отдаване под наем.

Към 31.12.2021 г. активите на Дружеството са на стойност 10 216 хил. лева.

8. Д Парк ЕООД

Д Парк – предметът на дейност на дружеството е: изграждане на индустриална зона, създаване и регистриране на индустриален парк по смисъла на Закона за индустриалните паркове; експлоатиране, управление и развитие на индустриалния парк; продажба на имоти от индустриалната зона на инвеститори; привличане и стимулиране на инвестициите във високотехнологични производства; сделки с недвижими имоти; стопанисване и управление на недвижими имоти; придобиване, управление, оценка и продажба на активи и/или тяхното управление; консултантски и рекламни услуги в областта на недвижимите имоти; търговско представителство и посредничество и всякаква друга дейност, която не е забранена от закона.

Към 31.12.2021 г. активите на Дружеството са на стойност 6 892 хил. лева.

Х. Планове за развитие

В съответствие с чл.39 т.4 от Закона за счетоводството Групата представя очакваното стратегическо развитие през 2022 година.

През 2022 година Групата предвижда да насочи усилията си към :

- Устойчив ръст и развитие на Групата;
- Оптимизация на клоновата мрежа;
- Осъществяване на пълна синергия между Корпоративно банкиране и Банкиране на дребно, активизиране на кръстосаните продажби;
- Модернизация на съществуващите и създаването на нови продукти и услуги, съответстващи на нуждите на клиентите;
- Доразвиване на алтернативните канали за дистрибуция за привличането на допълнителен бизнес, инициативи и продажбени кампании, маркетингова подкрепа;
- Подобряване на вътрешната организация, с цел достигане на пазарните стандарти по отношение на процесите и одобренията на кредитните сделки;

- Интензивно обучение на служителите и отлично ниво на обслужване на клиентите;
- Опростяване и дигитализация на основните процеси във фронт офис и бек офис;
- Инвестиции в техническа и апликационна инфраструктура;
- Стартиране и финализиране на вече стартирали стратегически за банката проекти;

XI. Събития след датата на финансовите отчети в съответствие с чл. 45 във връзка с чл. 39 т. 3 от закона за счетоводството

На 24 февруари 2022 г. започналият военен конфликт между Русия и Украйна, който продължава и към датата на този финансов отчет, води до сътресения на водещите финансови пазари по света, а проблемите с веригите на доставка, породени и от пандемията COVID-19, се очаква да се усложнят още повече вследствие на този конфликт на територията на Украйна. На Руската федерация са наложени икономически санкции от страна на Европейския съюз, САЩ и други държави. Очаква се и значително повишаване на цените на петрола, газа и други суровини, както и повишена инфлация на глобално ниво. Развитието и изходът на този военен конфликт не могат да се предвидят на този етап и е трудно да бъдат прогнозирани неговите дългосрочни ефекти върху глобалното икономическо и социално развитие.

Ръководството преценява, че основният риск за Групата е свързан с въздействието на промените в икономическата среда върху представянето и бизнес резултатите на клиентите в следващи периоди. Ръководство на дружеството-майка оценява това събитие като не коригиращо, настъпило след отчетната дата и съответно в настоящия доклад за дейността не са отразени корекции в стойността на активите, ако такива биха били необходими, вследствие на значително увеличение на кредитния риск. На този етап на развитие на ситуацията и динамиката, с която тя се развива не може да се направи надеждна преценка и измерване на възможните ефекти и последствия от конфликта върху дейността, активите и икономическото развитие на Групата. Ръководството на дружеството-майка е предприело подходящи мерки за ограничаване на възможните последствия върху дейността на Групата. Към 31 декември 2021 г., брутната балансова стойност на вземания от клиенти от Русия и Украйна е в размер на 24 хил. лева или 0.07% от брутния кредитен портфейл. Експозициите са само към сектор „граждани“. Всички кредити са обслужвани редовно.

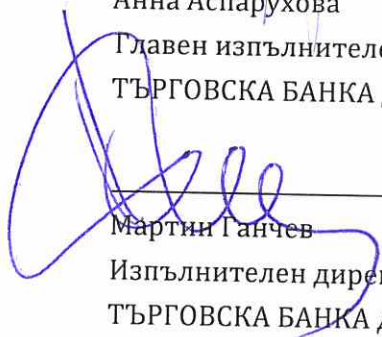

Освен оповестеното по-горе, не са настъпили събития след 31 декември 2021 г., които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания в консолидирания доклад за дейността на Групата за годината, завършваща на 31 декември 2021 г.

На 15 март 2022 г банката е уведомила БНБ, че е готова да стартира процеса на надзорен диалог във връзка с капиталовите планове и планиране на извършване на разпределение на дивидент в размер на 15 000 000 лева от натрупаните резерви за 2019 г. и 2020 г.

Дата: 29 юни 2022

_____
Анна Аспарухова
Главен изпълнителен директор
ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД

_____
Мартин Ганчев
Изпълнителен директор
ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

Групата Търговска банка Д (групата) се състои от Търговска банка Д АД (дружество-майка/банката) и нейните четири дъщерни дружества – Д Лизинг ЕАД, Д Застрахователен брокер ЕООД, Д Имоти ЕООД и Д Парк ЕООД.

Състав и функциониране на административните, управителните и надзорни органи и техните комитети

Дружество майка

Търговска Банка Д АД има двустепенна форма на управление. Общото събрание на акционерите избира Надзорен съвет, който от своя страна избира членовете на Управителния съвет, Главен изпълнителен директор, Изпълнителните директори.

Роля и отговорности на **Ръководния орган** в лицето на **Надзорния съвет** и на **Управителния съвет**.

Ръководният орган носи крайната и цялата отговорност за Банката и определя, упражнява контрол и носи отговорност за прилагането на организационните правила и регламентиращи вътрешно управление в Банката, което гарантира нейното ефективно и разумно управление.

Задълженията на ръководния орган са ясно определени, като се прави разграничение между задълженията на Управителния съвет - управленската (изпълнителната) функция и на Надзорния съвет - контролна (неизпълнителната) функция.

Отговорностите и задълженията на Надзорния съвет и на Управителния съвет са представени подробно в следните документи.

- Устава на Търговска банка Д АД;
- Правила за обхвата на правомощията и отговорностите на администраторите и на лицата, заемащи ключови позиции в банката;
- Правила регламентиращи реда за вземане на решения в Търговска банка Д АД;
- Правилник за работата на Управителния съвет на Търговска банка Д АД, одобрен от Надзорния съвет на Търговска банка Д АД;
- Устав на Д Лизинг ЕАД;
- Устав на Д Застрахователен брокер ЕООД;

- Устав на Д Парк ЕООД;
- Устав на Д Имоти ЕООД.

Всички членове на ръководния орган са напълно запознати със структурата и отговорностите на ръководния орган, както и с разделението на задачите между различните звена на ръководния орган и неговите комитети. С цел да се разполага с подходящи механизми за контрол и противодействие, вземането на решения не трябва да бъде доминирано от един член или от малка подгрупа членове. Контролната и управленската функция на ръководния орган следва да си взаимодействат ефективно. Двете функции следва да предоставят една на друга достатъчно информация, която да им позволява да изпълняват съответните си роли.

Ръководният орган носи отговорност за определяне, одобряване и контролиране прилагането на:

- цялостната бизнес стратегия и ключовите политики на институцията в приложимата правна и регулаторна рамка, като се отчитат дългосрочните финансови интереси и платежоспособността на Банката;
- цялостната стратегия за риска, включително рисковия апетит на институцията и нейната рамка и мерки за управление на риска, за да се гарантира, че ръководният орган отделя достатъчно време за проблемите, свързани с риска;
- адекватно и ефективно вътрешно управление и рамка за вътрешен контрол, която включва ясна организационна структура и добре функциониращи независими звена за вътрешно управление на риска, нормативно съответствие и одит, които имат необходимите правомощия, статут и ресурси, за да изпълняват своите функции;
- размера, вида и разпределението на вътрешния и регулаторния капитал, за да обхванат адекватно рисковете на Банката;
- цели за управление на ликвидността на Банката;
- политика за възнаграждения, която да е в съответствие с приложимото законодателство;
- правила, целящи да гарантират, че индивидуалните и колективните оценки на пригодността на ръководния орган се извършват ефективно, че съставът и планирането на приемствеността на ръководния орган са подходящи и че ръководният орган изпълнява функциите си ефективно;

- подбор и процедура за извършване на оценка на пригодността за лица, заемащи ключови позиции;
- правила, целящи да гарантират вътрешното функциониране на всеки комитет на ръководния орган, когато бъде създаден, които предоставят подробна информация за:
  - ролята, състава и задачите на всеки от тях;
  - подходящ информационен поток, включващ документацията относно препоръките и заключенията, и нивата за докладване между всеки комитет и ръководния орган, компетентните органи и други страни;
- култура на поемане на риск, която се отнася до осведомеността за риска и поведението по отношение поемането на риск на институцията;
- корпоративна култура и ценности, които насърчават отговорно и етично поведение, включващи кодекс за поведение или подобен инструмент;
- политика по отношение на конфликти на интереси на институционално равнище и за персонала;
- правила, целящи да гарантират надеждността на системите за счетоводна и финансова отчетност, включително гарантиращи финансовия и оперативен контрол и спазването на правните изисквания и съответните стандарти.
- процеси, механизми и методологии за управлението и културата на кредитния риск; апетита за кредитен риск, стратегията и лимити на кредитния риск; политики и процедури за кредитен риск; политики и процедури за вземане на кредитни решения; рамки за управление на кредитния риск и вътрешен контрол.
- стратегията за необслужвани експозиции, насочена към обвързано със срокове намаляване на необслужваните експозиции, представяща подхода и целите на Банката по отношение ефективното управление на необслужваните експозиции с цел постигане на максимална събираемост и минимизиране броя на необслужваните експозиции;
- ефективни и ефикасни процеси за вътрешен контрол на рамката за събиране на необслужваните експозиции, за да се осигури пълно съответствие между стратегията за необслужвани експозиции и оперативния план, от една страна, и цялостната бизнес стратегия и рисковия апетит на Банката от друга страна;

Ръководният орган осъществява контрол върху процеса на оповестяване и комуникация с външни заинтересовани страни и компетентни органи.

Всички членове на ръководния орган са информирани за цялостната дейност, финансовото състояние и състоянието на институцията по отношение на риска, като се има предвид икономическата среда, както и за взетите решения, които оказват значително въздействие върху дейността на институцията.

Главен изпълнителен директор - осъществява контрол върху цялостната дейност на Банката и дейността на останалите Изпълнителни директори и членове на УС. Отговаря за въвеждането на взетите решения от УС и НС.

Изпълнителни директори и Членове на УС - организират работата по правилното прилагане на възприетата политика по управлението на рисковете и спазването на утвърдените лимити за дейностите, за които пряко отговарят, контролират работата на отделните структурни звена по отношение анализа и оценката на риска.

Комитети към Ръководния орган на Банката

В банката функционират комитети, които подпомагат дейността на Ръководния орган на банката.

Всеки комитет изпълнява своята работа на база Правила за своята дейност, който са приети от Управителния съвет и одобрени от Надзорния съвет.

Комитети към Надзорен съвет

Надзорният съвет на банката изпълнява функциите на **Комитет по риска**, като съветва и дава указания на Управителния съвет на банката във връзка с цялостната текуща и бъдеща стратегия по отношение на риска и склонността на банката към поемане на риск и подпомага контрола върху изпълнението ѝ от висшия ръководен персонал. Надзорният съвет, като Комитет по риска, може да използва човешки и други ресурси, които счита за необходими и подходящи с оглед осъществяване на неговата дейност, включително външни експерти за получаване на консултации. Надзорният съвет изпълнява функциите на Комитет по риска, съгласно изискванията на Закона за кредитните институции и Наредба 7 на Българската народна банка за организацията и управлението на рисковете в банките. При изпълнение на своите функции като Комитет по риска, Надзорният съвет се придържа към предварително приети правила за работа на Надзорния съвет като Комитет по риска.

Надзорният съвет на банката изпълнява функциите на **Комитет по подбор** и организира и осъществява дейността си в съответствие с разпоредбите на Закона за кредитните институции, Регламент (ЕС) № 575/2013 г. и Наредба № 20 на Българска народна банка за издаване на одобрения за членове на управителния съвет (съвета на директорите) и надзорният съвет на кредитна институция и изисквания във връзка с изпълнение на техните функции, Насоките на ЕБО за оценка на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции (EBA/GL/2017/12). При изпълнение на своите функции като Комитет по подбор, Надзорният съвет се придържа към предварително приети правила за работа на Надзорния съвет като Комитет по подбор.

Надзорният съвет на банката изпълнява функциите на **Комитет по възнагражденията** съгласно изискванията на Закона за кредитните институции и Наредба 4 на Българската народна банка за изискванията към възнаграждения в банките. При изпълнение на своите функции като Комитет по възнагражденията, Надзорният съвет се придържа към предварително приети правила за работа на Надзорния съвет като Комитет по възнагражденията.

Одитен комитет – Функционира съгласно разпоредбите на Закона за независимия финансов одит. Одитният комитет наблюдава процеса на финансово отчитане, с което се осигурява прозрачност, вярно и честно представяне на финансовите отчети на Банката. Наблюдава ефективността на вътрешния контрол на Банката, вътрешната контролна система и системата на управление на риска.

Комитети, постоянно действащи органи към Управителния съвет

Комитет за управление на активите и пасивите - орган за управление на ликвидността, компетентен да подготвя планове за действие в случаи на непредвидено изтичане на парични средства, дължащо се на неочаквани събития или неблагоприятни обстоятелства, като отчита възможното въздействие на алтернативни сценарии по отношение на Банката или на пазара като цяло, както и комбинация от тях; извършва текущ контрол и анализ на капиталовата адекватност на Банката и при необходимост предлага на УС проект на решение за промяна на структурата на активите и пасивите и възможностите за диверсификацията им; разглежда всички политики, правила, процедури и лимити отнасящи се до управлението на всички видове риск и ги предлага за одобрение на Управителния съвет, анализира текущото състояние на активите и пасивите на "Търговска банка Д" АД, наблюдава, рисковете свързани с управление на ликвидността

на Банката и пазара на финансови инструменти и предлага конкретни мерки в случай на отклонение от приетите лимити или при извънредни ситуации.

Кредитен комитет - постоянно действащ колективен орган, чиято основна дейност е насочена към оценка на кредитния риск, произтичащ от конкретни кредитни сделки или обща кредитна експозиция на лице или група свързани лица и одобрение на параметрите по тях в рамките на своите компетенции, като със своите предложения и решения съдейства за увеличаване на кредитния портфейл чрез ефективен подбор на кредитните сделки. Анализира качеството на кредитния портфейл и тенденциите в неговото развитие.

Комитет за определяне на очаквани кредитни загуби - специализиран консултативен и контролен орган към УС на Банката, чиято основна дейност е насочена към минимизиране на риска от загуби на Банката, посредством системата за наблюдение, оценка, класифициране и провизиране на рисковите експозиции; определяне на очаквани кредитни загуби, съгласно МСФО 9 и категоризиране на рисковите експозиции, съгласно Регламент(ЕС)№575/2013 общи цели и задачи на Банката, като със своите предложения и решения съдейства на Управителния съвет за ефективното управление на кредитния риск.

Комисия за оценка на рискови събития - специализиран вътрешен орган на ръководството на Търговска банка Д АД в областта на управлението и контрола на операционния риск; взема решения за окончателно регистриране на настъпили оперативни събития, извършва оценка на евентуално възникналите загуби, анализира регистрираните в счетоводните регистри данни.

Комисия по разглеждане на жалби, сигнали и възражения постоянно действащ вътрешно-банков орган, който отговаря за разглеждане на жалби, сигнали и възражения, подадени до Търговска банка Д АД, като обсъжда, анализира и взема решения по случаите, с които е сезиран.

Длъжностното лице по защита на личните данни, съгласно Общ Регламент 679/2016 г. – Следи за спазването на организационните мерки за осигуряване на сигурност на данните.

Координационна група по прилагане на мерките срещу изпиране на пари, финансиране на тероризъм и специализиран нормативен контрол, Комитет по условията на труд.

*Дъщерни дружества**Д Лизинг ЕАД*

Едноличен собственик на капитала на дружеството е Търговска банка Д АД. Представител на едноличния собственик на капитала на дружеството е управителният съвет на Търговска банка Д АД.

Дружеството се представлява от всеки двама от тримата членове на Съвета на директорите.

Съвет на директорите – управлява дружеството като спазва изискванията на действащото законодателство и устава, както и решенията на едноличния собственик на капитала и носи отговорност за оперативното управление на дружеството.

Комитет по обезценка – взема решенията за класифициране и определяне размера на загуба от обезценка на рисковите експозиции.

Д Застрахователен брокер ЕООД се управлява и представлява от управител.

Д Имоти ЕООД се управлява и представлява от управител.

Д Парк ЕООД се управлява и представлява от управител.

Политика на многообразие, прилагана по отношение на административните, управителните и надзорните органи

Политиката за осигуряване на разнообразие при подбор на членовете на управителния съвет на дружеството – майка описва законовите изисквания към членовете на Управителния съвет, вкл. изпълнителните членове на Управителния съвет на банката, представени са изискванията, целящи осигуряване на разнообразие при подбора на членовете на Управителния съвет на банката, заложи са и подробно описани критерии, на които е необходимо да отговарят и качествата, които е необходимо да притежават членовете на ръководния орган на банката.

Основни характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска на дружествата от групата във връзка с процеса на финансово отчитане

Вътрешната контролна система на финансовото отчитане и отчетност на групата Търговска банка Д е разработена в резултат на проучвания на добри отчетни и контролни практики в България и на големи международни групи, както и при спазване на

националните законови изисквания, вкл. за листвани на регулирани пазари компании и групи. Тя е в постоянен процес на наблюдение от страна на ръководството и на доразработване и усъвършенстване.

Вътрешната контролна система на финансовото отчитане и отчетност на дружеството-майка представлява комплекс от поведенчески и технически принципи, правила, средства, процедури и контролни действия, които са специално разработени и приспособени към спецификата на банката, нейната дейност и отчетна система. Тя е насочена към:

- осигуряване на текущо наблюдение и насочване на отчетните дейности спрямо техните цели и очакванията на различните й потребители, и постигане на необходимата им ефективност и ефикасност, вкл. при използването на заетите ресурси; и
- осигуряване на адекватно и своевременно адресиране на установени бизнес рискове, които имат влияние върху финансовата, управленска и оперативна отчетност.

По-специално, тя е разработена по начин, който да създава комфорт на ръководството, че:

- банката спазва приложимите законови изисквания в областта на счетоводството, отчетността и другите пряко свързани с тях области, и особено изискванията на Закона за счетоводството и Международните стандарти за финансово отчитане;
- в банката се спазват инструкциите и насоките на висшето ръководство по отношение на отчетността и документацията;
- налице е изискваната ефективност и ефикасност на финансово-счетоводния процес, вкл. консолидационния и документалната обоснованост;
- налице е висока степен на сигурност по опазването и поддържането на активите на банката, вкл. и превенция от измами и грешки; и
- налице е осигуряване на достоверна, качествена и своевременна финансова и оперативна информация за вътрешни и външни потребители.

Основните компоненти на вътрешната контролна система относно финансовото отчитане и отчетност включва:

- възприемане и спазване на етичните принципи и правила на поведение, които са приети с Етичния кодекс на Търговска банка Д АД и по отношение на

финансовото отчитане и отчетност и всички свързани с нея процеси, процедури и действия на целия персонал на банката;

- разработване и определяне на оптимална структура от звена, ангажирани в процесите, свързани с финансовата отчетност, с ясно дефинирани отговорности и делегации, правомощия и задължения, вкл. чрез разработени писмени вътрешни документи;
- разработване на политики за подбор, обучение и развитие на персонала, зает в процесите на счетоводството и финансовата отчетност;
- разработване, внедряване и поддържане на контролни процедури и правила за всеки етап от процесите, свързани със счетоводството, финансовото отчитане и отчетност, с приоритетно постепенно въвеждане на формализирани писмени процедури;
- разработване на процедури по идентифициране, наблюдение и управление на рисковете, свързани със счетоводството, финансовото отчитане и отчетност, вкл. разработването на адекватни мерки и действия за тяхното минимизиране; и
- разработване и поддържане на адекватна организация на информационната система, вкл. контроли за достъп, въвеждане, обработка и извличане на данни, промени в системата, разпределение на отговорностите на заетите в нея лица, както и съхранение и опазване на целостта и истинността на данните в системата.

Контролна среда

Етични принципи и правила свързани с процесите на счетоводство, финансовото отчитане и отчетност

Ръководството на различните нива в групата Търговска Банка Д е въвело и постоянно наблюдава спазването на етични ценности като почтеност, независимост и обективност като фундаменти на професионалното поведение на всички лица, заети в процесите, свързани със счетоводството и финансовото отчитане в банката. Те се явяват рамката, спрямо която е изградена контролната среда, и които са повлияли върху ефективността на проектирането на модела, администрирането и текущото наблюдение на останалите компоненти на вътрешния контрол в областта на счетоводната дейност и финансовата отчетност. Почтеността и етичното поведение са продукт на установените общи етични и поведенчески стандарти на банката. Те са ясно комуникирани с целия

финансово-счетоводен и контролен персонал, както и те непрекъснато се утвърждават на практика.

Етичните принципи, които ръководят професионалното поведение и които следва да се спазват от всички лица, ангажирани пряко или косвено в счетоводната дейност и процесите по и свързани с финансовото отчитане са: обективност; безпристрастност; независимост; консервативност; прозрачност; методологическа обоснованост; последователност и използване на независими експерти. Тези принципи се прилагат на всички етапи на финансовото отчитане при: избор на счетоводна политика; счетоводно приключване; изготвянето и прилагането на приблизителни счетоводни оценки и изготвянето на публични и управленски финансови отчети, на други публични доклади и документи, съдържащи и финансова информация.

Етичният кодекс регулира и се отнася до професионалното поведение на служителите, взаимоотношенията между служителите и клиентите на Банката, взаимоотношенията между отделните служители, защита на интересите на Банката, предотвратяване на конфликта на интереси, както и начините за разрешаването им, при възникване. Етичният кодекс има за цел:

- да определи етичните стандарти на професионалната дейност на служителите;
- да предложи норми на поведение, които ще помогнат на служителите да управляват своите действия в области, където могат да възникнат конфликти между морала, поставените задачи и индивидуалната култура на служителите;
- да създаде единност чрез преодоляване на конфликтите и споровете;
- да създаде добра атмосфера между всички служители, спомагаща за споделянето на опит и изграждането и развиването на професионализъм.

Чрез спазването на правилата на поведение, заложи в този кодекс и приети от всички служители, се цели изграждането и утвърждаването на положителния имидж на банката. Правилата на поведение, съдържащи се в този кодекс, са неизменна част от ежедневната дейност на служителите от банката като спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията на служителите и защита от необосновани обвинения от страна на клиентите на банката. Дейността на служителите се осъществява при спазване принципите на законност, лоялност, честност, безпристрастност, отговорност и отчетност. При подбора на кандидати за работа в банката се отчита наличието на качества, отговарящи на изискванията за професионална етика. Всяко лице, което постъпва на работа в банката, се задължава да изпълнява възможно най-добре възложените му служебни задачи.

Дъщерните дружества следват утвърдените правила, политики и процедури на дружеството-майка, съобразявайки се и с конкретните специфики на самите дружества.

Органи, отговорни за отделните компоненти на цялостния процес по счетоводство и финансово отчитане в групата

Дружество-майка (банката)

Органите, които носят определени отговорности и правомощия относно процеса на финансово отчитане и респ. на други свързани с него процеси са: Ръководния орган на Банквата в лицето на Надзорния съвет и Управителният съвет, Главен икономист - директор дирекция Планиране, контрол, финансова отчетност и Главно счетоводство, и ръководителят на служба „Вътрешен одит“. Техните функции и отговорности могат да се обобщят по следния начин:

- Ръководният орган на Банквата, в лицето на Надзорния съвет и Управителния съвет приема и потвърждава: счетоводната политика и промените в нея за всеки отчетен период, разработените счетоводни приблизителни оценки към датата на всеки отчетен период, вкл. прилаганата методология; финансовите отчети и доклади, и други публични документи, съдържащи финансова информация; функциите, организацията и отговорностите на всички структурни звена и техните ръководители, заети в процесите по и свързани с финансовото отчитане; разработването, внедряването и текущото наблюдение функционирането на отделните компоненти на вътрешната контролна система; получава своевременно информация от дейността на Служба „Вътрешен одит“;
- Главен икономист, Директор дирекция Планиране, контрол, финансова отчетност и Главно счетоводство - организира и ръководи счетоводно отчетната дейност на банквата – контролира и методологически направлява текущото счетоводство, отговаря за разработването и внедряването на счетоводно отчетните методики и техники; отговаря за процеса по счетоводно приключване и изготвянето на всички счетоводни приблизителни оценки, предлага и разработва счетоводни политики и промени в тях, следи за текущи промени в МСФО. Осъществява цялостна организация, методологическо обезпечаване и реализация на процеса, свързан с изготвяне на индивидуалните и консолидираните финансови отчети на банквата, вкл. текущия контрол, инструктиране, наблюдение и анализи на финансовите отчети за целите на консолидация на дружествата от групата на Търговска банка Д АД, осъществява

комуникацията с регулаторните органи, изготвя анализи, прогнози и мениджърска отчетна информация, осъществява контакт с вътрешни и външни експертни органи, консултантски и одиторски компании.

- Служба „Вътрешен одит“ извършва независима оценка на дейностите, свързани с изготвянето на финансовите отчети на банката и ефективността и спазването на въведените вътрешни контроли по отделните рутинни и нерутинни процеси. Следи и оказва съдействие за постигане на целите и задачите на банката. Съдейства за ефикасното, ефективно и икономично използване на ресурсите, както и за въвеждане на адекватни контролни механизми на различните рискове. Съдейства за опазване стойността на банковите активи. Следи за законосъобразността на дейността, за точно спазване на политиката, плановете, вътрешните правила и процедурите. Изразяват становище по адекватността на системите за вътрешен контрол и управлението на рисковете на организацията на процесите, както и системите за мониторинг и отчетност и тяхната адекватност и ефективност.

Дъщерни дружества

Д Лизинг ЕАД – органите, които носят определени отговорности и правомощия относно процеса на финансово отчитане и респ. на други свързани с него процеси, са Съветът на директорите и главният счетоводител.

Д Застрахователен брокер ЕООД – органите, които носят определени отговорности и правомощия относно процеса на финансово отчитане и респ. на други свързани с него процеси, са управителят и главният счетоводител.

Д Имоти ЕООД се управлява и представлява от управител – органите, които носят определени отговорности и правомощия относно процеса на финансово отчитане и респ. на други свързани с него процеси, са управителят и главният счетоводител.

Д Парк ЕООД се управлява и представлява от управител – органите, които носят определени отговорности и правомощия относно процеса на финансово отчитане и респ. на други свързани с него процеси, са управителят и главният счетоводител.

Политика и практика, свързани с човешките ресурси във финансово счетоводните отдели

В дружествата от групата има въведени политики и правила и установени практики, свързани с управлението на човешките ресурси, заети в процеса на финансово отчитане и другите процеси, свързани с него. Акцентът при подбора се поставя, освен върху необходимостта от специализирано образование във финансово-счетоводната сфера, основно и върху релевантния професионален опит, като допълнително се изисква много добра компютърна грамотност и личностни качества, необходими за осигуряване на точност, навременност, акуратност и коректност при изпълняване на дейността. При подбора на кандидатите за всяка конкретна позиция във финансово-счетоводните звена на банката водещи по отношение на професионалните качества са изискванията, заложиени в длъжностните характеристики на отделните позиции, а също и личностните качества, отговарящи на изискванията на Етичния кодекс на банката.

Към политиките за управление на персонала са включени и такива, свързани с постоянното допълнително професионално обучение, осъвременяване и разширяване на знанията и уменията на наетите специалисти, задълбочаване на експертизата им и дългосрочното им задържане в екипа. Банката ежегодно актуализира и приема годишен план за предстоящи обучения, структуриран по теми и по сфера на дейност на служителите. Задължително се провеждат обучения при промяна на нормативни актове, МСФО, данъчни закони и други, касаещи пряко работата. Целта на тази политика е да се постигне актуализиране и увеличаване на експертизата на служителите и усъвършенстване на уменията им с цел осигуряване на коректност и съответствие и повишаване на ефективността им при изпълнение на служебните им задължения.

Процес за оценка на риска свързан с финансовото отчитане в групата

Управителният съвет и Главен икономист на дружеството-майка имат ключова роля в процеса за постоянно идентифициране, наблюдение и контрол на бизнес рискове, вкл. за установяване и контрол на ефектите от тях, които оказват и пряко влияние върху отделни процеси и обекти от счетоводството, финансовото отчитане и отчетността на групата Търговска банка Д. Те, заедно, осигуряват цялостния мониторинг върху процеса по управление на рисковете.

Рисковите фактори, имащи отношение към надеждната финансова отчетност, включват външни и вътрешни събития, сделки и обстоятелства, които могат да възникнат

и да се отразят негативно върху способността на дружествата от групата да създават, поддържат и обработват счетоводни и оперативни данни по начин, който да гарантира достоверна финансова отчетност, отчети и доклади. В групата са дефинирани като основни следните фактори:

- като външни рискове се определят: промяна в бизнес средата и пазарната среда на дружеството-майка (банката) и нейните дъщерни дружества, както и в предлаганите от групата продукти и услуги; дейността на конкурентите; промяна в законовата и регулаторна рамка; промени в ключови доставчици или клиенти/групи от клиенти; недобросъвестни или злонамерени действия от външни лица; бърз корпоративен растеж и растеж на групата; развитие на дружествата, в които банката държи значителни инвестиции под формата на участия и/или предоставени кредити.
- към вътрешните рискове се причисляват: промяна в техническата инфраструктура на дружествата от групата, на начина и интензитета на използване на наличните активи и ресурси; въвеждането на нови продукти и услуги; нови счетоводни политики и МСФО; промени в персонала на дирекциите, отговорни за финансовата отчетност; промени в информационните системи; грешки в работата и/или недостатъчни знания или умения на персонала, бързо разширяване дейността; приложение на множество приблизителни оценки – особено приложение на справедливи стойности и изчисляване на възстановими стойности на определени нетекущи активи, с участието на външни експерти.

Рисковите фактори, които имат повтарящ се характер и/или са свързани с приложение на счетоводни политики и приблизителни оценки, текущо се следят от дирекция Планиране, контрол, финансова отчетност и главно счетоводство, които предлагат решения за управлението и правилното отразяване на техните ефекти във финансовите отчети. Новите рискови фактори се идентифицират, оценяват и разработват от директор дирекция Планиране, контрол, финансова отчетност и главно счетоводство. При необходимост, се използва и консултантска помощ от независими консултанти, вкл. и за приложението на нови МСФО. Общото наблюдение на процеса по управлението на рисковете, свързани с финансовото отчитане се осъществява от управителния съвет на дружеството-майка (банката).

Органи, отговорни за осъществяването на контролни функции върху процеса на финансово отчитане

Надзорен съвет – преглежда годишните финансови отчети – индивидуален и консолидиран и предложенията за разпределение на печалбата и представя на акционерите годишния доклад за дейността на дружеството-майка, вкл. консолидирания доклад за дейността.

Одитният комитет независимо наблюдава реализацията на процесите по финансово отчитане, прилаганите счетоводни политики и ефективността на вътрешната контролна система на банката, вкл. управлението на риска, както и изпълнението и резултатите от външния и вътрешен одит.

Информационна система

Дружество-майка

Информационната система на Търговска Банка Д АД включва инфраструктура (физически и хардуерни компоненти), софтуер, хора, процедури и данни.

Информационната система, имаща отношение към целите и процеса на финансовото отчитане, обхваща методи и документация, които:

- идентифицират и отразяват всички валидни сделки и операции;
- описват своевременно сделките и операциите с достатъчно подробности, позволяващи подходящата им класификация за целите на финансовото отчитане;
- оценяват стойността на сделките и операциите по начин, който позволява отразяване на тяхната подходяща парична стойност във финансовия отчет;
- определят времеви период, през който са възникнали сделките и операциите, за да позволят записването им в подходящия счетоводен период;
- представят подходящо сделките и операциите и свързаните с тях оповестявания във финансовия отчет съгласно изискванията на отчетната рамка;
- осигуряват детайлизирани журнални файлове за действията на потребителите с цел упражняване на контрол.

За доброто и безрисково функциониране на информационните системи в банката отговарят различни отдели в структурата на Дирекция Информационни технологии. Техните функции са разпределени според приетите им функционални характеристики по следния начин:

ИТ Операции – Структура отговорна пряко за текущата поддръжката на ползваните в банката приложни системи, интерфейси между тях. Провеждане на тестове на разработки. Внедряване на версии;

ИТ Развитие – Структура отговорна пряко за осъществяване на Процеса на Change Management, посредством който биват изпълнявани изменения в приложните системи в банката. Провеждане на тестове на разработки;

ИТ Инфраструктура – Структура поддържаща хардуерната, комуникационната и сървърна инфраструктура на банката – продукционна и тестова среда;

ИТ Хелп Деск – Структура имаща за цел да осигурява първа линия на поддръжка на вътрешни потребители на ИТ услуги.

Главен икономист, Директор Дирекция Планиране, контрол, финансова отчетност и главно счетоводство.

Главен счетоводител, на пряко подчинение на Главен икономист и функции, свързани с прякото счетоводно отчитане

На пряко подчинение на Главен счетоводител са заместник главен счетоводител, ръководители на отдели и експерти. В структурно отношение на подчинение на Главен счетоводител са Отдел „Счетоводна методология и данъци“, отдел „Счетоводно отчитане“, отдел „Бюджетни разпореждания, ностро сметки и разчети“ и отдел „Запори по сметки“. Съгласно функционалната характеристика, дирекцията обхваща и реализира изцяло счетоводно-отчетната функция в банката, вътрешния счетоводен контрол. В отговорностите на Главен счетоводител попада и последователното прилагане на разработените счетоводни политики, разработването и приложението на вътрешен сметкоплан; отчетни методики, текущото водене на счетоводството; текущия счетоводен анализ и контрол на отчетните данни и документация; изготвянето и/или обработката на входящите данни за приблизителните счетоводни оценки заедно с ангажираните експерти, както и докладване на установени отклонения и несъответствия на управителния съвет; и спазването на нормативните изисквания в областта на счетоводството, данъците и други свързани с тях области.

Счетоводната политика на банката се актуализира при необходимост и подлежи на одобрение от управителен и надзорен съвет. Актуализираната счетоводна политика се публикува чрез вътрешната система за оповестяване на актуализирани и нови политики.

Изборът на отчетната рамка е дефиниран на база изискванията на Закона за счетоводството. Търговска банка Д АД прилага Международните стандарти за финансово отчетяване (МСФО), приети от Европейския съюз. Текущият контрол за правилното приложение на МСФО се извършва от Главен икономист. Допълнително потвърждение за коректността на приложението се получава от външните одитори.

Функции, свързани с планиране, контрол и финансова отчетност на пряко подчинение на Главен икономист в дружеството-майка

Функциите, свързани с планиране, контрол и финансова отчетност са разпределени в следните отдели на Дирекция ПКФО и ГС.

Отдел „Бюджетиране и планиране“ разработва годишни и средносрочни планове за развитие на бизнеса и бюджета на банката, като и контролира изпълнението на поставените бизнес цели и на изпълнението на годишния бюджет. Разработва система за годишно бюджетиране по центрове на печалба, продукти и сегменти. Изготвя анализи и отчети на банковата система и сравнение на основни показатели в банката спрямо пазарните нива (пазарен дял, лихвени проценти и др.).

Отдел „Управленска информация и контрол на приходите и разходите“ изпълнява процеса на контрол по отчетените приходи, обеми и изпълнение на бюджетните цели за годината. Участва в разработването на методически правила и процедури за определяне на бизнес целите, приходите, разходите и инвестициите. Изготвя ежедневни справки за финансовото състояние на показателите на банката за целите на управлението, както и месечни отчети за финансовото състояние на банката. Ръководи процеса на контрол върху разходите на банката, както и на изразходването на бюджета за годината. Контролира изразходването на заложените в бюджета на банката средства за инвестиции за годината.

Отдел „Стратегическо развитие“ изготвя информационно-аналитични обзори, доклади относно макроикономическото развитие, политическите и други събития и тяхното отражение върху бизнеса и плановете на банката.

Отдел „Финансова отчетност“ изготвя годишни финансови отчети по МСФО, годишни финансови отчети за местни нужди, за ФГВБ, КФН, БФБ, за Международни

финансови институции, предоставящи външно финансиране. Участва в изготвянето на различни видове отчети във връзка с целите на надзора, регулациите на БНБ, банковата статистика, баланса на плащанията. Участва при разработването на вътрешно – нормативната уредба на банката, както и в усъвършенстването на методологията на планирането. Прави предложение за оптимизиране структурата на активите на банката. Организира, координира, ръководи и контролира цялостната дейност по събирането, обобщаването, анализирането и разпространяването на нормативно изискуемата статистическа и финансова информация за банката.

Изготвянето на финансовите отчети на групата за публично ползване е резултат на цялостен процес по счетоводно приключване на отчетен период. Този процес е формализиран чрез приети от ръководството документи с правила и инструкции. Те са свързани с извършването на определени действия и процедури, и респ. изготвянето на определени документи от лица от дирекция Планиране, контрол, финансова отчетност и Главно счетоводство или от други отговорни лица и тези действия и процедури са насочени към: извършване на инвентаризации; анализи на сметки; изпращане на потвърдителни писма; определяне на най-добри приблизителни оценки като амортизации, преоценки, обезценки и начисления, които да са базирани на разумно обосновани предположения; проучвания и анализи на определени правни документи (договори, съдебни дела, становища на правни консултанти); проучвания и оценка на доклади на експерти (оценители, актюери, вътрешни одитори, други вътрешни експерти и длъжностни лица); изготвяне на справки и финансови пакети за консолидация; изготвяне, анализи и обсъждания на проекти на финансови отчети.

За дъщерните дружества функциите по последователно приложение на разработените счетоводни политики, разработването и приложението на вътрешен сметкоплан; отчетни методики, текущото водене на счетоводството; текущия счетоводен анализ и контрол на отчетните данни и документация, разработването на годишни и средносрочни планове за развитие на бизнеса и бюджета на банката, както и по изготвянето на годишни финансови отчети по МСФО, годишни финансови отчети за местни нужди се осъществяват от главния счетоводител на дружеството и ръководения от него отдел.

Контролни дейности

Контролните действия, които са предвидени в разработените и внедрени вътрешни контроли по процеси, включват: прегледи на изпълнението и резултатите от

дейността; обработка на информацията; физически контроли и разделение на задълженията и отговорностите.

Общите контролите, които имат отношение към финансовото отчитане, могат да бъдат категоризирани като процедури, свързани с текущи и периодични прегледи и анализи на финансовите показатели и входящите данни за тях. Те включват прегледи и анализи на фактически отчетени данни за резултати спрямо бюджетни, прогнозни, предходни периоди, спрямо системата като цяло и спрямо таргетната група. Те обичайно могат да съдържат и предложения за оптимизации или преразглеждане на определени бюджети.

Контролите, заложиени към информационните системи на групата обхващат както контролите на приложните програми, така и общите ИТ контроли, които представляват политика и процедури, които спомагат за гарантиране на непрекъснатото правилно функциониране на информационните системи. Типичните контроли върху приложните програми, които са заложиени, са: проверка на математическата точност на записите, поддържане и преглед на сметки и оборотни ведомости, автоматизирани контроли, като проверки на входящите данни и проверки за последователността на номерацията и неавтоматично проследяване на докладите за изключения. Общите ИТ контроли включват: контроли върху промяната на програмите, контроли, които ограничават достъпа до програми или данни, контроли върху внедряването на нови издания пакетни софтуерни приложни програми и контроли върху системен софтуер, ограничавачи достъпа или текущото наблюдение върху ползването на системните помощни функции, които биха могли да променят финансови данни или записи, без да оставят следа за последващо проследяване.

Прилаганите физическите контроли обхващат:

- мерки за физическата сигурност на активите - обезопасени съоръжения и помещения, както и специални условия за достъп до активи и документи;
- специална процедура за одобрение на достъп до компютърни програми и файлове с данни;
- периодични инвентаризации - процедури по организацията и провеждането на инвентаризации чрез физическо преброяване/претегляне на наличностите/изпращане на подходящи писма за потвърждаване и сравняване със сумите, отразени в контролните описи и счетоводните документи/регистри.

В разработените и внедрени процедури по управление, организация и изпълнение на основните рутинни процеси (доставки и продажби), както и за процесите по изготвянето и приемането на комплексните приблизителни оценки (амортизация, обезценки, преоценки, актюерски изчисления и дългосрочни провизии) са предвидени и вътрешни контроли. Те са насочени към: оторизация на отделната операция и издаваните първични документи; преглед и проверка на издаваните документи и ангажираните в операцията активи; последващо преизчисляване и сравняване с други документи (договори, заявки, потвърждения, ценови листи и др.) и лица, както и разделянето на задълженията и отговорностите на участващите длъжностни лица на всяка стъпка от съответния процес, за да се осигури взаимен контрол между тях, както и за намаляване на възможностите да се позволи на някое лице да бъде в позиция както да извърши, така и да прикрие грешки или измама в обичайния ход на изпълнение на задълженията си.

Групата е в процес на постоянно разширяване на формализираните контролни процедури и дейности.

Текущо наблюдение на контролите

Важна приоритетна цел на ръководството, в лицето на Главни икономист е да се установи и поддържа непрекъснат и ефективен вътрешен контрол. Текущото наблюдение на контролите от страна на ръководството включва преценка дали те работят както това е предвидено и дали те биват модифицирани по подходящ начин, за да отразят промените в условията.

Текущото наблюдение на контролите може да включва дейности, като например, преглед от ръководството дали своевременно се изготвят вътрешните управленски отчети и дали ключови данни в тях са в равнение с потвърждение от трети лица и неговите предвиждания, оценка от вътрешните одитори на спазването на политиките и процедурите по осъществяването на рутинните процеси от страна на заетия в тях персонал, надзор върху спазването на етичните норми или общоприетите бизнес практики. Текущото наблюдение се извършва с цел гарантиране, че контролите продължават да действат ефективно във времето.

Вътрешните одитори, както и служителите, изпълняващи надзорни, мониторингови или контролни функции, също допринасят за текущото наблюдение върху вътрешните контроли по процесите на предприятието чрез своите оценки за отделни контроли или групи контроли. Обикновено те периодично предоставят такава информация, в хода на

изпълнение на своите задължения и функции, и свои преценки относно функционирането на определени вътрешни контроли, фокусирайки значително внимание върху оценката на ефективността им, комуникират със съответните лица информацията за установяване на силните и слабите страни на вътрешни контроли и отправят препоръки за тяхното подобряване.

Надзорният съвет може да проверява всяко действие, свързано с дейността на групата, да проверява по всяко време счетоводните документи и книги и да констатира състоянието на групата.

Одитният комитет наблюдава ефективността на вътрешния контрол на дружеството-майка (банката) и системата за управление на риска, препоръчва назначаването на регистрирания одитор (външен одитор) на банката и оценката на неговата независимост, политиката на банката по отношение на спазването на изискванията на нормативни актове, имащи значение за вярното и честно представяне на финансовите отчети.

Дейностите по текущо наблюдение включват ползването на информация от външни страни, която посочва проблеми или да очертава области, нуждаещи се от подобрене. Такива страни са клиентите, доставчиците, надзорният регулатор в лицето на БНБ, регулаторният орган в лицето на КФН. Също така при изпълнение на дейностите по текущо наблюдение ръководството винаги взема под внимание и комуникацията с външните одитори, свързана с вътрешния контрол и установените от тях слабости и направени препоръки.

Дружествата от групата не са емитенти на ценни книжа и не планират да придобият публичен статут. За група Търговска банка Д не е приложим Кодексът за корпоративно управление, във връзка с изискванията на чл.100 (н), ал. 8, т.1 и т.2 от Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК).

_____
Анна Аспарухова
Главен изпълнителен директор
ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД

Дата: 29 юни 2022

_____
Мартин Ганчев
Изпълнителен директор
ТЪРГОВСКА БАНКА Д АД

